

walburg college
zwijndrecht
gymnasium - atheneum - havo - mavo

Naar onderwijs op maat voor iedere MHB-leerling op het WalburgCollege

Beleidsplan talentbegeleiding 2020-2024

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	4
2. Schoolbeschrijving	5
2.1 Aanleiding	5
2.2 Schoolgegevens	5
2.3 Missie en visie	6
2.3.1 Algemeen	6
2.3.2 Hoogbegaafdheid	6
2.3.3 Zijnsluit	6
3. Onderwijs meer- en hoogbegaafde leerlingen	7
3.1 Doelgroep TOM	7
3.2 Doelstellingen Talentbegeleiding 2020-2024	7
3.3 Resultaten onderwijsbeleid talentbegeleiding 2020-2024	8
3.4 Afbakening doelstellingen onderwijsbeleid 2020-2024	8
3.5 Effecten onderwijsaanpassing	10
3.5.1 De organisatie van de TOM-uren	10
3.5.2 Compacten	10
3.5.3 Versnellen	10
3.5.4. Gesprekken talentbegeleider	11
3.6 SWOT-analyse	11
3.6.1 Sterktes	11
3.6.2 Zwaktes	11
3.6.3 Kansen	12
3.6.4 Bedreigingen	12
3.7 Omgeving en partners	13
4. Organisatie	14
4.1 Taken en bevoegdheden personeel MHB-onderwijs	14
4.1.1 Het docententeam	15
4.1.2 De mentor	15
4.1.3 De TOM-docent	15
4.1.4 De talentbegeleider	15
4.1.5 De executief coach	16
4.1.6 De coördinator Talentbegeleiding	16
4.2 Deskundigheid en professionalisering HB-onderwijs	16
4.2.1. Nulmeting	16
4.2.1.1 Conclusies uit de nulmeting	17
4.2.1.2 Aanbevelingen naar aanleiding van de nulmeting	17
4.3.Deskundigheid docenten	18
4.4. Besluitvorming MHB-onderwijs	18
4.4.1 Beleid	18
4.4.2 Ondersteuningsteam	19
5. Werkwijze – Uitvoering	20
5.1. Signaleren, selectienormen en aanname	20
5.1.1. Werkwijze signaleren	20
5.1.2 Selectienormen	20
5.2. Mogelijkheden voor MHB-leerlingen: Talent Op Maat	21
5.2.1 Begeleiding	22
5.3 Beleidskeuzes curriculum	22
5.3.1. TOM-lokaal	22

5.3.2	Begeleiding buiten het TOM-lokaal	22
5.3.3	Flexrooster	23
5.4	Leerlijnen onderwijsbeleid	23
5.5	Leerdoelen	24
5.6	Methodes, materialen en activiteiten	24
5.6.1.	Algemeen	24
5.6.2	TOM-lokaal	24
5.6.3	Materialen voor talentbegeleiding	25
5.6.4	Activiteiten	25
5.7	Week-dagindeling	26
5.8	Administratie	26
5.8.1.	Aanmelding	26
5.8.1.1	Aanname	27
5.8.2	Begeleiding	27
5.8.3.	TOM-lokaal	27
5.8.3.1	Communicatie TOM-uur	27
5.8.3.2	Aanwezigheidsregistratie	28
5.8.4.	Ondersteuningsteam	28
5.8.5.	Ouders	28
5.9	Overdracht doorgaande leerlijn	28
6.	Planning en financieel beleid	30
6.1	Tijdspad	30
6.1.1.	Schooljaar 2020/2021	30
6.1.2.	Schooljaar 2021/2022	31
6.1.3.	Schooljaar 2022/2023	31
6.1.4.	Schooljaar 2023/2024	32
6.2	Activiteitenplanning	33
6.3	Begroting	34
7.	Voortgang en borging	35
7.1	Communicatie	35
7.1.1	Intake bij aanmelding	35
7.1.2	Communicatie begeleiding	35
7.1.3	Communicatie talentbegeleiders en coördinator	
Talentbegeleiding	36	
7.1.4	Communicatie mentor	36
7.1.5	Communicatie TOM	36
7.1.6	Communicatie OT	36
7.1.7	Communicatie directie	36
7.1.8	Communicatie Vereniging BPS	36
7.2	Monitoren en evaluatie	37
7.3	Documentenbeheer	37
8.	Bronnen	38
	Bijlagen	39

1.Samenvatting

Door diverse redenen heeft het Walburg College ervoor gekozen om vanaf dit schooljaar een andere koers te voeren in het MHB-beleid. De masterclass heeft plaatsgemaakt voor Talent Op Maat (TOM). Het belangrijkste verschil tussen beide is dat HB-leerlingen niet meer gezamenlijk in een klas zitten en dat er ook meer oog kan ontstaan voor de MHB-leerlingen, die zich niet hadden aangemeld voor de masterclass.

In de praktijk betekent TOM dat talentbegeleiders de begeleiding van de MHB-leerlingen op zich nemen en bekijken of en welke onderwijsverandering eventueel nodig is. Daarnaast voert de talentbegeleider gesprekken met de leerling vanuit zijn leerbegier en zijn sluit. De klassenmentor blijft uiteraard degene die voor de leerling het aanspreekpunt is voor de dagelijkse klassenzaken.

Door het TOM-beleid verder vorm te geven, hopen we de MHB-leerlingen dus meer op maat te bedienen. Maar het beleid zal niet alleen binnen de schoolmuren een bekend fenomeen moeten zijn. Gezien de teruglopende leerlingenaantallen zullen we veel werk moeten maken van het uitdragen van TOM aan de basisscholen in de omgeving.

2. Schoolbeschrijving

2.1. Aanleiding

Het Walburg College is in 2009 gestart met een onderwijslaag, specifiek gericht op hoogbegaafde kinderen. De zogenoemde Masterclass was opgezet met als doel om deze kinderen in een kleinere setting (maximaal twintig) en met een betrokken docententeam door de onderbouw van het vo te loodsen. De ontwikkeling van het kind was leidraad of een kind de overstap naar een volgend jaar kon zetten. De klas kreeg Tweetalig onderwijs (TTO) en volgde het Technasium. Dit om voldoende uitdaging te bieden.

Sinds 2019 is een nieuwe stap gezet. Diverse redenen lagen hieraan ten grondslag:

- de instroom van nieuwe leerlingen bleek jaar-na-jaar af te nemen;
- diverse leerlingen bleken moeite te hebben met de verplichte combinatie TTO/Technasium;
- een aantal hoogbegaafde leerlingen kozen nog wel voor Walburg, maar niet voor de Masterclass vanwege het verplichte curriculum;
- het docententeam was in de loop der jaren veranderd en de betrokkenheid was niet bij ieder lid even groot of de vereiste competenties ontbraken;
- een nulmeting, afgenomen door Novilo, onder personeel en leerlingen toonde veel onduidelijkheid over de Masterclass/het HB-traject;
- Begaafdheidsprofielscholen die eerder ook een aparte hoogbegaafdenklas hadden gecreëerd waren daarop teruggekomen vanwege veranderde denkbeelden, zoals de gedachte om deze leerlingen juist te mengen met andere leerlingen.

Sinds het Walburg College zich in 2018 aanmeldde als aspirant-lid voor de Vereniging Begaafdheidsprofielscholen (Vereniging BPS, of kortweg BPS) zijn diverse contacten opgedaan binnen de vereniging. Uit een van deze contacten kwamen twee bezoeken aan het Theresialyceum in Tilburg. De werkwijze van deze school is gericht op Traject-Op-Maat (TOM). Mede door de successen die aldaar geboekt zijn en de eerdergenoemde redenen die een nieuwe stap voor het Walburg College noodzakelijk maken, is gekozen om per augustus 2019 niet meer een Masterclass te starten. TOM, maar dan met de woorden Talent-Op-Maat, is de stap die onze school heeft ingezet.

2.2. Schoolgegevens

Walburg College
Norderstedtplein 6
3332 GH Zwijndrecht
T: 078-6205656
E: info@walburgcollege

Coördinator Talentbegeleiding:
Jim Ponsioen
E: jim.ponsioen@ozhw.nl

Aantal leerlingen: 1040

Aantal mhb-leerlingen: 76 leerlingen, van wie 39 TOM-uren volgden.

2.3. Missie en visie

2.3.1. Algemeen

Meer- en hoogbegaafde leerlingen zijn, net als alle andere leerlingen, uniek. Binnen onze Talentbegeleiding willen we dan ook maatwerk bieden. Het kind is meer dan zijn intelligentie. Het 'zijnsluit' van een hoogbegaafd kind is minstens zo belangrijk om te erkennen en daar ruimte aan te geven.

Wij willen meer- en hoogbegaafde leerlingen een school bieden waarin zij de prestaties leveren die op basis van hun cognitie mag worden verwacht, maar onze school moet vooral een plek zijn waar zij zich goed voelen.

Om officieel 'hoogbegaafd' te zijn, dient de IQ-test een score van minstens 130 te hebben opgeleverd. Wij willen echter niet afhankelijk zijn van deze score. Wij willen het kind zien, met het kind praten en vervolgens bekijken op welke wijze we het onderwijs voor het kind (anders) kunnen inrichten. Het kind staat centraal, de scores kunnen daarbij ondersteunen.

Om dit kind verder te helpen, zetten wij in op verschillende vlakken: het welzijn, uitdagend onderwijs en ondersteuning op executieve functies met de nadruk op plannen/organiseren en metacognitie. We hebben de overtuiging dat dit de aspecten zijn waardoor de resultaten van onze meer- en hoogbegaafde leerling (MHB) uiteindelijk verbetert.

We zijn ons ervan bewust dat de facilitering voor de MHB-leerlingen dus niet voor elke leerling geldt. Toch denken we dat het mes aan twee kanten snijdt. De MHB-leerling die de les niet nodig heeft, hoeft de les niet te volgen. De aandacht van de docent kan zich nu richten op de leerlingen die de les wel nodig hebben. Dit geeft de docent meer rust en dit komt in de les iedere leerling ten goede.

2.3.2. Hoogbegaafdheid

Een eenduidige definitie van hoofdbegaafdheid is niet te geven. Wij geven onze invulling, gebruikmakend van de literatuur die voor handen is.

Een hoge intelligentie (>130) is de noodzakelijke voorwaarde, maar leidt niet als vanzelfsprekend tot hoogbegaafdheid. Ook stimulerende omgevingsfactoren zijn van groot belang. Dit betekent dat zowel thuis als school als ook onder vrienden een stimulerende leeromgeving moet zijn, waarin rust, veiligheid en vertrouwen een rol spelen. Tot slot is de motivatie van een leerling nodig om tot grote en creatieve prestaties te komen (Mönks, 1985/Gagné, 2010).

Wat ons helder voor ogen staat, is dat een hoge intelligentie nog niet veel hoeft te zeggen. Het is een startpunt, waarmee de leerling de potentie heeft om tot mooie resultaten kan komen.

2.3.3. Zijnsluit

Naast de cognitieve kant, de stimulerende omgeving en de motivatie van de leerling kennen we ook het 'zijnsluit'. Uitgaande van hetgeen Kieboom & Venderickx (2017) beschreven kent een hoogbegaafd kind een 'leerhonger', maar heeft het ook een sterk rechtvaardigheidsgevoel, is het gevoelig, heeft het een kritische instelling en legt het de lat hoog.

Kortom, in een hoogbegaafd kind willen wij zowel de hoogcognitieve als de (sociaal-)emotionele kant zien, erkennen en recht doen.

3. Onderwijs meer- en hoogbegaafde leerlingen

3.1 Doelgroep TOM

Een IQ-test kan aantonen dat een kind een hoge intelligentie heeft. Is de score boven 130 dan benoemt men het kind als 'hoogbegaafd'.

Binnen het Walburg College willen we echter niet (alleen) afhankelijk zijn van een IQ-test. Ook op andere wijzen willen wij meer- en hoogbegaafde leerlingen (MHB) signaleren. Bewust gebruiken we ook het woord 'meerbegaafd', omdat een IQ-test dus niet de enige signaleringsmogelijkheid voor ons is.

De onderstaande mogelijkheden kunnen ook reden zijn om een havo/vwo-leerling in TOM (Talent Op Maat) op te nemen:

- op aanleverende scholen is geconstateerd dat de leerling meer uitdaging nodig heeft dan het reguliere curriculum biedt;
- door mentoren, docenten of ouders is gesignaleerd dat de leerling meer uitdaging nodig heeft dan het reguliere curriculum biedt. Na signalering vindt er een verdere screening door de talentbegeleider plaats voor een toewijzing. Dit kan gebeuren met de ondersteuning van het Ondersteuningsteam.
- door mentoren, docenten of ouders is gesignaleerd dat de leerling, ondanks een vermoeden van hoge intelligentie of een vastgestelde hoge intelligentie, niet tot de verwachte resultaten komt. Na signalering vindt er een verdere screening door de talentbegeleider plaats voor een toewijzing. Dit kan gebeuren met de ondersteuning van het Ondersteuningsteam.

3.2 Doelstellingen Talentbegeleiding 2020-2024

Op dit moment verkeert de Talentbegeleiding in een transitiefase: in klas 2B en 3B zijn volgens het oude model (Masterclass) iets meer dan de helft van de leerlingen hoogbegaafd. Deze leerlingen zitten vanaf de brugklas samen met andere leerlingen, die ook TTO en Technasium wilden volgen. In de brugklas werken we volgens het dit schooljaar ingevoerde TOM en dit is dus ook de wijze waarop dit beleidsplan gebaseerd is.

Onze doelstellingen zijn de volgende:

- elke MHB-leerling is in beeld;
- de MHB-leerling, die het nodig heeft en gemotiveerd is, kan in aanmerking komen voor maatwerk;
- de onderpresterende MHB-leerling krijgt, zo nodig, gerichte begeleiding op metacognitie, zodat zijn prestaties verbeteren;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich;
- een toename van het MHB-leerlingenaantal;
- de TOM-leerlingenraad spreekt zich steeds meer tevreden uit over het beleid;
- de Denktank van ouders spreekt zich steeds meer tevreden uit over het beleid;
- volwaardig lidmaatschap van de Vereniging BPS en dit behouden.

Om deze doelen te behalen is onderstaande nodig:

- docenten hebben kennis van meer- en hoogbegaafdheid, zodat zij de verschillen tussen MHB-leerlingen en reguliere leerlingen begrijpen;
- docenten zijn getraind in het signaleren van MHB-leerlingen;
- er is minimaal tweemaal per jaar overleg met aanleverende PO-scholen;
- contacten met bedrijfsleven zijn gelegd, zodat leerlingen hier terecht kunnen voor projecten, stages en coaching;
- contacten met universiteiten en hogescholen leveren op dat plusprogramma's worden gevolgd;
- de TOM-leerlingenraad komt viermaal per schooljaar bijeen;
- de Denktankouders komen driemaal per schooljaar samen.

3.3 Resultaten onderwijsbeleid talentbegeleiding 2020-2024

Jaarlijks willen we resultaat zien van de inspanningen die we leveren. Gezien de bovengenoemde doelstellingen betekent dit:

- voor elke jaarlaag geldt dat elke MHB-leerling bekend is bij het gehele team;
- door de MHB-kennis van de docenten en hun signaleringsvaardigheden worden meer leerlingen in de onderbouw opgemerkt;
- doordat steeds meer leerlingen in de onderbouw worden gesignaleerd, zal dit aantal in de bovenbouw afnemen;
- TOM levert op dat het merendeel van de onderpresterende leerlingen betere prestaties aflevert;
- Jaarlijks laten zich cumulerend vijf extra MHB-leerlingen in;

3.4 Afbakening doelstellingen onderwijsbeleid 2020-2024

Doelstelling a: elke MHB-leerling is in beeld:

Deze doelstelling zal enkele jaren kosten om het besef van de urgentie, de kennis en de signaleringsvaardigheden bij het grootste deel van het docententeam bij te brengen. Uit de praktijk van onze school, maar ook van alle andere scholen uit het BPS-netwerk, blijkt dat een 100%-score in het docententeam een utopie is. Maar binnen elke jaarlaag zijn docenten actief, die de MHB-leerling kunnen herkennen. Dus realistisch vinden wij dat over drie jaar elke MHB-leerling in beeld is. Elke MHB-leerling is als zodanig genoteerd in Magister.

Doelstelling b: de MHB-leerling, die het nodig heeft en wil, krijgt onderwijs-op-maat;

In de gesprekken met de talentbegeleider maakt de leerling duidelijk of het onderwijs op dat moment op maat is. Mocht dat niet het geval zijn, dan zullen wijzigingen besproken worden. In overleg met docent(en), mentor, ouders, afdelingsleider en zo nodig coördinator talentbegeleiding en zorgcoördinator past de talentbegeleider dan het onderwijs aan. Docenten kunnen van inzicht verschillen met het voorgestelde traject. In principe is het door de talentbegeleider voorgestelde traject dan leidend, maar in voorkomende gevallen neemt de schoolleiding een besluit. Binnen het WalburgCollege wordt al twee jaar gewerkt op deze wijze.

Als leerling op meerdere gebieden (cijfers, aanwezigheid, motivatie?) uitvalt dan zorgt de talentbegeleider voor een OT-aanmelding.

Doelstelling c.: de onderpresterende MHB-leerling krijgt, zo nodig, gerichte begeleiding op metacognitie;

Bij veel onderpresterende MHB-leerlingen zien we dat metacognitie een onontwikkeld gebied is. Sinds anderhalf jaar werken we specifiek op dit terrein met behulp van de Spiekwijzer van Schreuders (2019). Daarnaast gaan we de SLO-placemats inzetten in de gesprekken. We zijn ons ervan bewust dat motivatie bij de leerling minstens zo belangrijk is, maar zien ook dat erkenning, inzet van onze kant en de kennis over metacognitie leerlingen in beweging krijgen. En dat dit bij diverse leerlingen zorgt voor een verbeterde motivatie. Elke leerling wordt geëvalueerd in de bespreking tussen de talentbegeleiders waarin werkwijze en resultaten centraal staan. Het doel is uiteraard dat jaarlijks onderpresteerders hun resultaten verbeteren en dat na verloop van tijd de straffe begeleiding kan worden afgebouwd. Omdat we met een behoorlijk aantal onderpresteerders te maken hebben, worden voor deze begeleiding ook de executief coaches ingezet. Een onderverdeling wordt gemaakt tussen de 'ingewikkelde' leerlingen en de leerlingen, van wie wordt verwacht dat ze spoediger hun metacognitie op orde hebben. Deze laatste groep wordt door de executief coaches.

Doelstelling d: de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich;

Door de diverse mogelijkheden binnen TOM verwachten we dat de geleverde resultaten verbeteren door meer motivatie bij de leerlingen. Die realistische verwachting komt voort uit verbeteringen voor de leerlingen op zowel het gebied van het zijnsluit als op de leerhonger stappen.

Doelstelling e: een toename van het MHB-leerlingenaantal:

In de afgelopen jaren is er een teruggang merkbaar in het MHB-leerlingenaantal. De contacten met de PO-scholen in onze omgeving moeten dan ook worden aangetrokken, waardoor voor de mensen daar duidelijk wordt op welke wijze het MHB-onderwijs vormgeven. Het doel is in de komende drie jaren vijf brugklasleerlingen meer te ontvangen dan in het jaar daarvoor. Dit lijkt reëel, gezien het aantal leerlingen dat in de jaren hiervoor binnenkwam.

Doelstelling f: de TOM-leerlingenraad spreekt zich steeds meer tevreden uit over het beleid:

De MHB-leerlingenraad moet vanaf het schooljaar 2020/2021 van start gaan. Van de raad ontvangen we de feedback die nodig is om aanpassingen in het beleid te kunnen doen en zo nog beter onderwijs-op-maat. Het lijkt op voorhand reëel, dat de raad jaarlijks meer tevreden wordt als hij in open gesprekken blijft aangeven waar verbeteringen nuttig zijn.

Doelstelling g.: de Denktank van ouders is goed geïnformeerd over de ontwikkelingen van het MHB-beleid:

In de afgelopen jaren is de Denktank (circa zeven ouders) bijeen geweest en heeft men gehoord welke beleidswijzigingen worden toegepast. Daarop is toen positief gereageerd. Het afgelopen jaar is TOM van start gegaan en dat heeft tot onduidelijkheden geleid, waardoor een deel van het vertrouwen in het MHB-beleid verdween. Gebleken is dat meer stapsgewijs de Denktank meegenomen moet worden in de te nemen en genomen stappen.

De Denktank is opgericht met de gedachte dat ouders meedenken over het te voeren beleid. Omdat de Denktank geen officiële status heeft, behoudt de school de regie over het te voeren beleid.

Daarnaast moet de Denktank ook meer een representatie worden van alle MHB-ouders. Nu zijn de ouders betrokken op eigen titel, maar hebben zij veelal geen contact met andere ouders uit de klassen. De Denktank zal dus meer gericht moeten zijn op een afvaardiging uit de diverse jaarlagen. Het streven is dat elke jaarlaag door twee ouders worden vertegenwoordigd.

Aan het eind van elk schooljaar zal een tijdens de Denktank-avond een evaluatie op de agenda staan, gericht op het ijken van de hier geformuleerde doelstelling.

3.5 Effecten onderwijsaanpassing

3.5.1. De organisatie van de TOM-uren

Leerlingen die gebruikmaken van het TOM-lokaal, missen de reguliere les. De talentbegeleider heeft dit gecommuniceerd met de afdelingsleider, de mentor, de docent, de coördinator talentbegeleiding (die het rooster beheert), de ouders van de leerling en de team-assistent, die de absentie in de reguliere les in Magister eventueel ongedaan kan maken.

De TOM-docent houdt bij of alle leerlingen aanwezig zijn via magister. Zo niet, dan wordt de leerling door deze docent aangesproken.

Mocht het nodig zijn dat een leerling voor zijn project de school uit moet, dan overlegt hij dit met de TOM-docent. Zo nodig neemt de leerling contact met docenten, van wie hij lessen mist.

De leerling neemt het initiatief om met de vakdocent te overleggen hoe de eventueel gemiste leerstof alsnog verwerkt kan worden. In de onderbouw houdt de talentbegeleider hierover contact met de leerling.

3.5.2 Compacten

De onderwijsmogelijkheden binnen onze school hebben in de afgelopen jaren al veranderingen ondergaan. Daardoor heeft het docententeam al meerdere malen gemerkt dat er veel mogelijk is en dat bijvoorbeeld het PTA voor de individuele leerling niet zo star gevolgd hoeft te worden. Individuele PTA's geven veel mogelijkheden. Met deze ervaringen die diverse docenten hebben opgedaan, ontstaat ook ruimte in denken over andere mogelijkheden voor een leerling. Deze ruimte in denken breidt zich langzaam uit over een groot deel van het team. Van docenten wordt het vertrouwen in de leerling gevraagd en als dat er is, een praktische invulling: compacten van de leerstof en zo nodig wat betreft verrijkings- en verdiepingsstof in gesprek gaan met de leerling.

Uit gesprekken met een docent, mentor of talentbegeleider kan duidelijk worden dat compacten voor de leerling nodig is. De talentbegeleider zal dit dan verder communiceren met de afdelingsleider, de mentor, de docent, de coördinator talentbegeleiding en de ouders van de leerling.

De leerling neemt het initiatief om met de docent de gecompecte stof te bespreken.

3.5.3. Versnellen

Mocht de uitdaging zodanig ontbreken voor een vak en versnelling blijkt een logische keuze, dan zal een individueel PTA worden opgesteld door de afdelingsleider in samenspraak met de mentor, de talentbegeleider, de leerling en zijn ouders. De coördinator talentbegeleiding wordt geïnformeerd.

Mocht de uitdaging bij veel vakken ontbreken en een versnelde overstap naar het volgende leerjaar blijkt een logische keuze, dan zal de talentbegeleider deze overstap coördineren. Hij neemt contact op met de docenten van betreffende jaarlagen om te zorgen dat de overstap kan plaatsvinden en hiaten in de leerstof worden weggewerkt. In het gehele overstaptraject worden afdelingsleider, mentor en ouders meegenomen. Uiteindelijk beslist de afdelingsleider over de vraag of de overstap gezet kan worden. De coördinator talentbegeleiding wordt geïnformeerd.

3.5.4. Gesprekken talentbegeleider

De gesprekken die de talentbegeleider met de leerling voert, vinden regelmatig onder leestijd plaats. Daarover neemt de talentbegeleider contact op met de betreffende docent. De leerling neemt het initiatief om eventueel gemist werk in te halen.

3.6 SWOT-analyse

3.6.1. Sterktes

- Zeer betrokken talentbegeleiders, TOM-docenten en schoolleiding;
- De kennis bij diverse docenten op het gebied van hoogbegaafdheid is behoorlijk;
- Het TOM-lokaal, een eigen plek voor de MHB-leerlingen;
- De kennis van de talentbegeleiders op het gebied van hoogbegaafdheid;
- De kennis over metacognitie, die is opgedaan door docenten bij een lezing en workshops van Marcel Veenman;
- De kennis bij dertig collega's na het volgen van de cursus Actief Executief; De kennis bij TOM-docenten en andere docenten op het gebied van metacognitie;
- De motivatie bij een flink deel van het docententeam om de MHB-leerlingen mogelijkheden te bieden, ook als deze leerlingen niet 'perfect' zijn;
- Steeds meer mentoren signaleren MHB-leerlingen;
- De ruimte die vanuit de schoolleiding gegeven om TOM verder in te richten;
- Aanwezigheid van diverse materialen als de SpiekWijzer, SLO-placemats en de denklessen;
- De gedachte achter de TOM-uren waarbij de nadruk ligt op metacognitie (zie Schreuders 2019);

3.6.2. Zwaktes

- Teveel docenten hebben nog te weinig kennis op het gebied van hoogbegaafdheid;
- De vaardigheid van signalering van MHB-leerlingen door mentoren is nog niet bij een ieder aanwezig;
- Mentoren willen nog wel eens schaduwroutes in plaats van de reguliere routes als een leerling zorgondersteuning behoeft;
- Vooral in de bovenbouw richten veel docenten zich op de examenstof;
- Er stromen relatief weinig MHB-leerlingen in;
- Het contact met de leerkrachten van plusklassen uit het PO is te weinig aangehaald in de afgelopen jaren;

- De MHB-leerlingen zijn zelf nog te weinig betrokken geraakt bij het meedenken over TOM;
- Het contact met universiteiten is nog niet goed gecoördineerd;
- De basis met twee talentbegeleiders is smal;
- De administratie van de MHB-leerlingen richting Magister verloopt nog niet perfect;
- Afgelopen jaar hadden teveel MHB-leerlingen ondersteuning nodig op het gebied van metacognitie;
- Te weinig interne communicatie naar de collega's zorgt voor een gebrek aan kennis wat TOM precies inhoudt;
- Het draagvlak voor talentbegeleiding is binnen het docententeam niet overal even groot;
- Door een gebrek aan tijd blijven zaken liggen, zoals contact PO-scholen, interne communicatie, verwerking van gegevens in Magister;
- Gebrek aan spellen om te gebruiken in het TOM-lokaal;

3.6.3. Kansen

- Door lezingen/workshops over hoogbegaafdheid te geven aan collega's kan meer begrip gecreëerd worden voor deze leerlingen;
- De flexuren geven de MHB-leerlingen eindelijk meer mogelijkheden, bijvoorbeeld om aan hun creatieve kant te werken;
- De dertig collega's die aan de cursus Actief Executief hebben deelgenomen, zouden ingezet kunnen worden om MHB-leerlingen te begeleiden op het gebied van metacognitie, plannen, organiseren;
- Het aanhalen van de contacten met het PO zorgt ervoor dat we met groep 8-leerlingen alvast contact kunnen maken: onze MHB-leerlingen zouden daar lessen kunnen verzorgen/kunnen assisteren in de plusklassen, de groep 8'ers zouden af en toe naar ons TOM-lokaal kunnen komen;
- Meer betrokkenheid van de ouders leidt ertoe dat onze leerlingen ook gebruik kunnen maken van hun beroepsexpertise;
- Het TOM-café zorgt voor meer onderlinge betrokkenheid bij de leerlingen;
- De opstart van een MHB-leerlingenraad geeft kansen aan beide kanten: leerlingen kunnen werkelijk meedenken met het beleid en school hoort wat er leeft en waar de verbeterpunten zitten;
- Door interne communicatie middels een nieuwsbrief ontstaat meer betrokkenheid bij collega's over TOM;
- Jaarlijks een lezing organiseren voor ouders, collega's en andere belangstellenden en deze in plaatselijke weekbladen aankondigen;
- Blijven leren van andere vo-scholen in het SWV;
- We kunnen gebruikmaken van de kennis van de BPO-plusbegeleider, werkzaam voor het SWV;
- Blijven leren van de ervaringen van overige scholen uit het netwerk BPS;
- Plaatselijke weekbladen uitnodigen om van ons te laten weten en horen;
- De bereidheid van PO om met ons mee te denken en samen te werken;
- Het aanbod vanuit het PO om plusklassen te bezoeken;
- Het MHB-beleid kan ervoor zorgen dat talentbegeleiding binnen de gehele school kan ontwikkelen, dus bijvoorbeeld ook binnen de mavo-tak.

3.6.4. Bedreigingen

- Als andere collega's geen opleiding Talentbegeleider volgen, zal de basis smal blijven. Mochten de huidige talentbegeleiders wegvallen, dan is er acuut een probleem;
- In het verleden is er vanuit het Masterclassproject een moeizame communicatie geweest met diverse bovenbouwdocenten, waardoor het draagvlak voor mogelijkheden voor MHB-leerlingen beperkt bleek. Daarom is een heldere communicatie van groot belang. In de waan van de dag kan het zo zijn dat men op dit vlak steken laat vallen, waardoor het draagvlak zich niet zal uitbreiden.

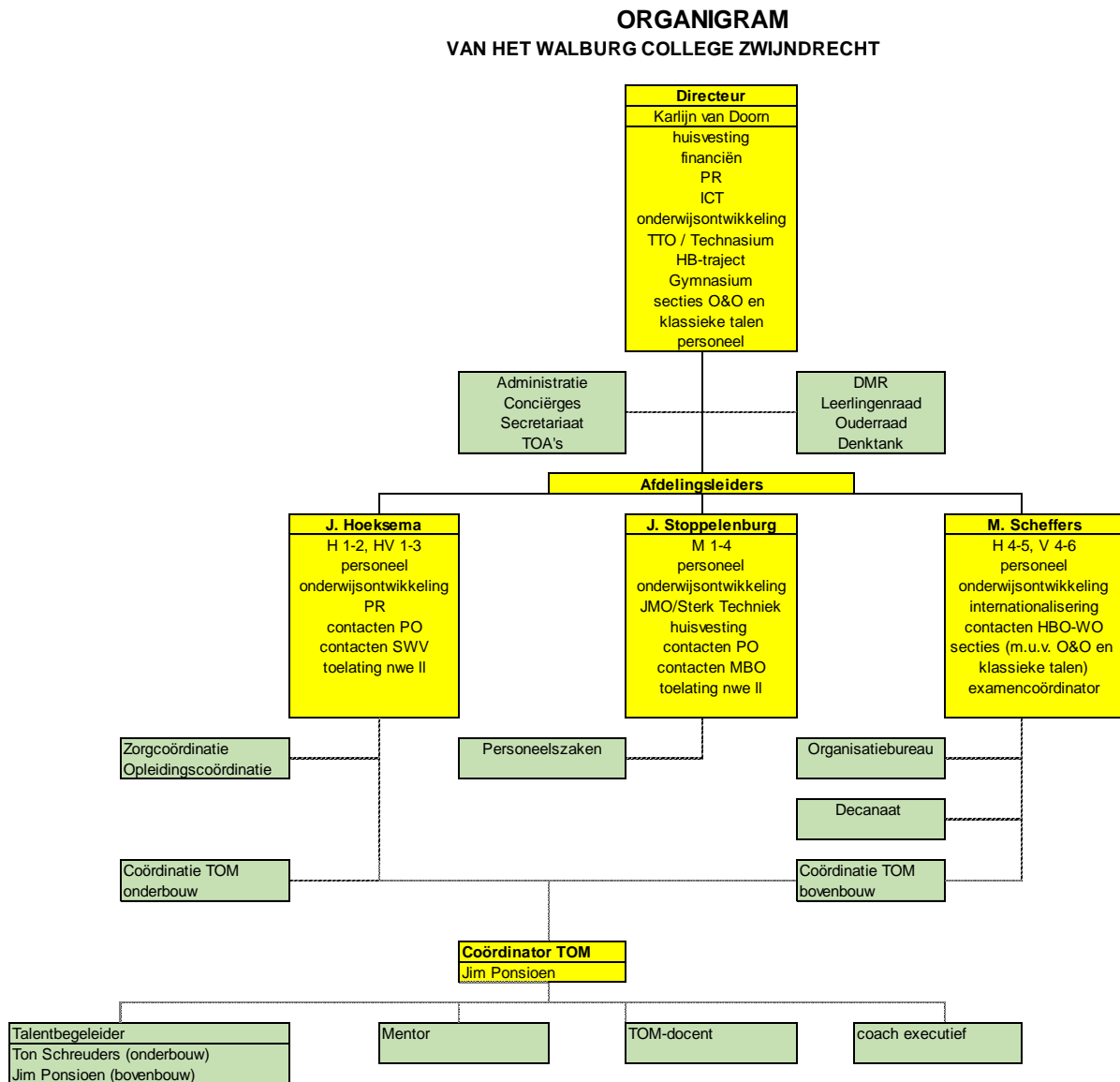
3.7 Omgeving en partners

Het Walburg College kent diverse partners:

- Het Samenwerkingsverband waar met vier andere vo-scholen een aantal maal per jaar intervisie op het gebied van hoogbegaafdheid plaatsvindt;
- de diverse PO-scholen;
- De Vereniging BPS, het regionale netwerk en activiteiten van de vereniging zoals de leerlingenconferentie;
- Vanuit het Technasium zijn er contacten met diverse plaatselijke bedrijven en (gemeentelijke) instellingen;
- Dick van Hennik, voorzitter van de Vereniging BPS, die als vraagbaak en meer heeft opgetreden;
- Erasmus Universiteit, waar HB-leerlingen uit klas 2 jaarlijks een project volgen met lessen van een student en een eindpresentatie op de universiteit.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit met het Project Transitie Proefdiervrije Innovatie, waar 5V-leerlingen diverse malen hebben deelgenomen aan gesprekken met het ministerie en belangengroeperingen;

4. Organisatie

4.1 Taken en bevoegdheden personeel HB onderwijs

4.1.1. Het docententeam:

- heeft kennis over meer- en hoogbegaafdheid;
- heeft dus kennis van de zijnskenmerken;
- weet welke leerling in de klas een MHB-leerling is;
- signaleert bij bovengemiddeld getalenteerden afzakkende cijfers en min of meer constante cijfers;
- meldt dit bij de mentor;
- meldt de mentor de bekende signalen van leerlingen die nog niet als MHB bekend staan;
- is zich bewust van het metacognitieve belang in de lessen en handelt daarnaar.

4.1.2. De mentor:

- informeert zich bij aanvang van het schooljaar over de MHB-leerlingen in de klas;
- informeert het docententeam over de specifieke kenmerken en aandachtspunten van de MHB-leerling;
- bespreekt regelmatig met leerlingen de vraag of er voldoende uitdaging wordt geboden in het reguliere curriculum;
- neemt tweemaal per schooljaar een enquête af, die is gericht op noodzakelijke uitdaging en ondersteuning;
- bespreekt iedere rapportvergadering en leerlingbespreking de vorderingen op cijfer- en welzijnsniveau met het docententeam. De uitkomst hiervan wordt in magister vermeld;
- onderhoudt contact met de talentbegeleider over de ontwikkeling van de MHB-leerling;
- doet zo nodig navraag bij het docententeam of een leerling in aanmerking kan komen voor TOM-uren;
- noteert in Magister gemaakte afspraken met leerling of begeleiding rond leerling.

4.1.3. De TOM-docent (86 taakuren op jaarbasis per lesuur)

- begeleidt de MHB-leerling in de project-uren;
- coacht MHB-leerlingen op de te nemen denkstappen;
- houdt leerdoel en tijdspad van de leerling bij;
- noteert bijzonderheden in Magister;
- schrijft het woordrapport voor de begeleide leerling;
- houdt de administratie bij van het project-uur;
- houdt overleg met de TOM-begeleider over de begeleide leerling;
- neemt initiatief tot dit overleg.

4.1.4. De talentbegeleider (250 taakuren)

- spreekt de toegewezen MHB-leerling bij aanvang van het schooljaar;
- onderhoudt aansluitend contact met de leerling in een noodzakelijke frequentie;
- bespreekt met de leerling de ontwikkeling op cijfer- en welzijnsniveau;
- neemt zo nodig initiatief tot onderwijs-op-maat middels deelname aan TOM-uren of een andere vorm;
- neemt zo nodig initiatief tot extra begeleiding op het gebied van metacognitie;
- onderhoudt hierover contact met mentor
- neemt tweemaal per jaar een enquête af onder zijn MHB-leerlingen om te bezien of er voldoende ondersteuning en uitdaging wordt ervaren;
- communiceert de uitslagen van de enquête met het docententeam, leerlingcoördinator en de afdelingsleider;

- is zo mogelijk aanwezig bij rapport- of leerlingbesprekingen;
- wijst mentoren op het signaleren van de problematiek van MHB-leerlingen;
- onderhoudt hierover contact met de ouders van de leerling;
- is zo mogelijk aanwezig bij rapport- of leerlingbesprekingen;
- overlegt met coördinator Talentbegeleiding over leerling- en beleidszaken;
- houdt administratie en dus Magister bij. Dit houdt in dat een verwijzing naar TOM in Magister wordt genoteerd (inclusief leerdoelen, toestemming ouders) ook in dat hij de leerling als 'MHB' kwalificeert in de logboeknotities.
- houdt contact met zorgcoördinator;
- neemt deel aan het Ondersteuningsteam(OT).

4.1.5. De executief coach

- begeleidt MHB-leerling op zijn/haar executieve functies;
- brengt verslag uit aan mentor en talentbegeleider;
- geeft zo nodig advies aan mentor en docententeam;
- onderhoudt contact met ouders van de begeleide leerling;
- houdt administratie in Magister bij.

4.1.6. De coördinator Talentbegeleiding (450 taakuren)

- coördineert TOM: organisatorisch, inhoudelijk en in de uitvoering;
- is intern en extern aanspreekpunt voor TOM;
- overlegt structureel met de schoolleiding.
- stuurt de talentbegeleider onderbouw en TOM-docenten aan;
- coacht TOM-docenten, die betrokken zijn bij TOM;
- coördineert en zit overleg voor betreffende TOM;
- overlegt en evalueert met zorgcoördinator;
- verzorgt interne presentaties;
- voert samen met een talentbegeleider kennismakingsgesprekken met nieuwe leerlingen;
- adviseert bij de doorstroom en uitstroom van HB-leerlingen;
- onderhoudt contacten met primair, hoger en wetenschappelijk onderwijs, instellingen en personen buiten de schoolorganisatie ten behoeve van het onderwijs binnen TOM;
- vertegenwoordigt het Walburg College in overlegsituaties binnen het BPS-netwerk, samen of in overleg met verantwoordelijke leden van de schoolleiding;
- onderhoudt contacten met de ouders via De Denktank;
- belegt denktankbijeenkomsten;

4.2 Deskundigheid en professionalisering HB-onderwijs

4.2.1. Nulmeting

In januari 2019 heeft Novilo een nulmeting uitgevoerd onder het personeel (bij MHB-leerlingenbetrokken en -niet-betrokken docenten, zorgcoördinator en directeur) en MHB-leerlingen. Reden voor deze meting was om schoolbreed te inventariseren op welke wijze tegen talentontwikkeling wordt aangekeken. In de afgelopen tien jaar was een kleine groep zeer betrokken docenten met MHB-leerlingen aan het werk in de genoemde Masterclass aan het werk gegaan. Toch bestond ook de indruk dat het draagvlak binnen school voor dit onderwijs aan deze specifieke groep leerlingen beperkt was. Verder richtte de nulmeting zich op de ontwikkelmogelijkheden die er voor onze school liggen.

4.2.1.1 Conclusies uit de nulmeting

De belangrijkste conclusies uit deze nulmeting waren, dat:

- een deel van de docenten zich niet bekwaam acht om onderpresterende leerlingen te signaleren;
- een duidelijke kloof door leerlingen wordt ervaren tussen de Masterclass-onderbouw en de bovenbouw, waarin het Masterclass-model is losgelaten en daar de harde cijfers regeren;
- docenten graag ruimte geven aan leerlingen om hun eigen talenten in te zetten, maar geen goed beeld hebben voor welke leerlingen dit zou gelden;
- binnen het team in grote lijnen twee groepen docenten te ontwaren zijn: een groep die het schoolse systeem wil loslaten en meer doelgericht wil werken tegenover de groep docenten die juist wil vasthouden aan het schoolse systeem en wil toewerken naar het examen en de bijbehorende eisen;
- het overgrote deel van de docenten aangeeft dat binnen hun takenpakket het onvoldoende invulling kan geven aan talentontwikkeling;
- een deel van de leerlingen de lessen veelal saai vindt;
- veel leerlingen geen keuzevrijheid ervaren als het gaat om indelen van eigen tijd en plannen van eigen werk, waarbij de bovenbouwdocenten dit erkennen;
- leerlingen het nut van leren en de noodzaak vaak niet zien;
- leerlingen missen verbredings- en verdiepingsactiviteiten tijdens de lessen;

4.2.1.2. Aanbevelingen naar aanleiding van de nulmeting:

Als aanbevelingen ontvingen we:

- de persoonlijke aanpak van het Walburg College wordt door elke leerling en docent ervaren en leerlingen voelen zich dan ook gezien.
- de lat binnen de lessen moet omhoog ten einde minder 'saai' lessen te creëren;
- de leerlingen zouden meer keuzevrijheid moeten krijgen om in eigen tempo te werken of eigen thema's te kiezen;
- deskundigheidsbevordering onder docenten is nodig op de volgende thema's:
  - a. kennis rondom hoogbegaafdheid
  - b. signaleren en begeleiden van onderpresteerders
  - c. aansluiten bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling (met of zonder IQ-test)
  - d. differentiëren in de klas
  - e. eigenaarschap bij de leerlingen
  - f. beleidsvorming met aandacht voor de doorlopende leerlijn
- Walburg College kan nog beter uitdragen wat onder 'talentontwikkeling' wordt verstaan. Dit zou niet alleen het aanbod van excellentieprogramma's moeten zijn, maar ook differentiëren in de lessen en een constant aanmoedigen van leerlingen om zichzelf te ontplooien.
- De persoonlijke benadering, die in de Masterclass sterk aanwezig is, zou doorontwikkeld moeten worden naar andere schoolactiviteiten. Nu is de talentontwikkeling nog vooral een cognitieve ontwikkeling binnen Walburg.
- Activiteiten als sportevenementen, muziekprojecten, ondernemersactiviteiten, debatwedstrijden of kunstprojecten zouden meer of meer zichtbaar ontwikkeld moeten worden.
- Om meer kennis over hoogbegaafdheid in school te krijgen zou het aantal talentbegeleiders verhoogd moeten worden.

- Een breed gedragen talentbeleid moet worden opgezet, geborgd en geïmplementeerd.
- Er zou meer aandacht moeten komen voor het motiveren van leerlingen voor activiteiten in en buiten de klas.

4.3.Deskundigheid docenten

De deskundigheid van de docenten op het gebied van hoogbegaafdheid dient de komende jaren flink verbeterd te worden. Momenteel is de kennis bij een te beperkt aantal collega's aanwezig.

Als eerste is aansluitend op de nulmeting de cursus *Actief Executief* (Novilo) door dertig docenten gevolgd in september-december 2019. Hiermee is de kennis vergroot over executieve vaardigheden, maar vooral de mogelijk om de mate van aanwezigheid van deze vaardigheid te signaleren en te trainen. De collega's passen de kennis toe binnen hun lessen, hun mentoraat, maar worden, indien zij dit willen, ook ingezet bij het begeleiden van MHB-leerlingen op dit vlak.

De talentbegeleiders scholen het docententeam middels lezingen en workshops op hun kennis van hoogbegaafdheid. Deze activiteiten vinden driemaal per jaar plaats en worden in de jaarplanner opgenomen.

Ook geven deskundigen lezingen aan het team. Te denken valt aan mensen als Floor Raeijmaekers van Het Talentlab, zodat ook kennis over mindset bekend wordt bij het team.

De afgelopen twee jaar hebben twee docenten de opleiding Talentbegeleider gevolgd. De kennis die daarbij is opgedaan is zeer groot en draagt onder andere bij aan het beleid dat thans wordt uitgewerkt.

Om de kennis over hoogbegaafdheid binnen school verder te vergroten en om te zorgen voor een bredere continuïteit is het van belang dat elk jaar een of twee collega's een soortgelijke opleiding tot talentbegeleider volgen. De opleiding is uiteraard gericht op MHB-leerlingen, maar inzichten in verder te ontwikkelen talentgericht beleid hebben een positieve bijdrage voor alle leerlingen en docenten. Het (aspirant)lidmaatschap van de Vereniging BPS geeft het Walburg College toegang tot het netwerk van de vereniging. Zo worden contacten met andere scholen gelegd, ervaringen gedeeld en nieuwe inzichten opgedaan. Het regionale netwerk West-Nederland van de vereniging is hier nog een verdere aanvulling op.

Binnen het Samenwerkingsverband Drechtsteden en omstreken vindt intervisie plaats tussen de hb-coördinatoren van de overige aangesloten vo-scholen.

Algemeen schoolbeleid wordt hier tegen het licht gehouden, nieuwe ontwikkelingen doorgenomen en casussen besproken. Zodoende horen we van elkaar op welke wijze binnen elk van de scholen gekeken wordt naar verschillende kanten van MHB.

4.4. Besluitvorming MHB-onderwijs

4.4.1 Beleid

Tweewekelijks bespreekt de coördinator Talentbegeleiding het beleid gericht op talentbegeleiding met de directeur en worden besluiten genomen hoe dit door te voeren.

De coördinator Talentbegeleiding draagt zorg voor het beleid en dat dit beleid wordt uitgevoerd. Zodoende stuurt hij de diverse collega's aan die betrokken zijn bij dit beleid.

4.4.2 Het Ondersteuningsteam

Het Ondersteuningsteam (OT) komt wekelijks bijeen om aangemelde leerlingen te bespreken. Wanneer daar reden voor is, melden de talentbegeleiders MHB-leerlingen aan en nemen dan deel aan het OT. Het te nemen besluit over het kind vindt plaats in overleg.

De betreffende afdelingsleider en uiteindelijk de directeur heeft, zo nodig, een eindoordeel.

5. Werkwijze – Uitvoering

5.1. Signaleren, selectienormen en aanname

5.1.1. Werkwijze signaleren

Voor het signaleren van de (brede) doelgroep meer/hoogbegaafde leerlingen wordt gebruik gemaakt van verschillende informatiebronnen:

- a. de toeleverende school: de coördinator Talentbegeleiding legt contact met deze school om te vernemen op welke wijze het kind een ander curriculum heeft gevolgd dan het reguliere. Daarnaast komt de vraag welke ondersteuning aan het kind is geboden.
- b. signalering door docent in elke jaarlaag:
  1. een min of meer constante cijferreeks die boven het klassengemiddelde ligt, is aanleiding om een gesprek aan te gaan met de leerling om te vernemen of de leerstof (te) eenvoudig is;
  2. docent constateert dat ondanks een niet-gewenste werkhouding toch redelijke cijfers worden behaald. Dit is reden om een gesprek aan te gaan met de leerling om te vernemen of de leerstof (te) eenvoudig is;
  3. docent signaleert het zijnsluik bij de leerling: rechtvaardigheidsgevoel, gevoeligheid, kritische instelling en de lat hoog letten.
- c. signalering door mentor:
  1. tijdens mentorgesprekken wordt het kind gevraagd of verveling wel eens optreedt tijdens de lessen, of het kind weinig tijd kwijt is aan het huiswerk, kortom: of het curriculum voldoende uitdagend is. Deze vragen worden ook gesteld aan leerlingen van wie de cijferlijst er in eerste instantie geen reden toe geeft.
  2. mentor signaleert het zijnsluik bij de leerling: rechtvaardigheidsgevoel, gevoeligheid, kritische instelling en de lat hoog letten.
3. signalering door ouders: ouders laten mentor weten dat het kind thuis weinig tijd aan huiswerk spendeert, maar dat de cijfers min of meer constant goed zijn.

5.1.2. Selectienormen

Voor het selecteren van de (brede) doelgroep meer/hoogbegaafde leerlingen wordt gebruikt gemaakt van de volgende normen:

- a. leerlingen hebben een IQ-test gedaan, waaruit blijkt dat zij een score hoger dan 130 hebben behaald;
- of
- b. leerlingen hebben op een eerdere school gebruik gemaakt van plusprogramma's, zijn versneld door het curriculum gegaan of hebben op andere wijze ondersteuning gehad vanwege een niet-toereikend regulier curriculum. Het LVS van de aanleverende school is hierbij cruciaal om inzicht te krijgen waarin versneld en ondersteund is;
- of
- c. leerling geeft aan dat het reguliere curriculum niet voldoende uitdagend is;

of

d. door mentor, docent of ouder(s) is gesignaleerd dat het reguliere curriculum niet voldoende uitdagend is.

5.2. Mogelijkheden voor MHB-leerlingen: Talent Op Maat

Talent Op Maat (TOM) is het begeleidings- en ondersteuningsplan voor de MHB-leerlingen op het Walburg College, dat op individueel en op groepsniveau kan plaatsvinden.

5.2.1. Begeleiding

Het Walburg College kent twee talentbegeleiders, een voor de onderbouw, een voor de bovenbouw. Elk heeft op regelmatige basis gesprekken met de leerling. Deze gesprekken zijn gericht op het welzijn van de leerling, de schoolprestaties en een eventueel aan te passen curriculum.

De ervaring leert dat veel MHB-leerlingen problemen hebben met hun executieve vaardigheden, waarbij taakinitiatie, plannen en metacognitie de grootste hobbels zijn. De begeleiding richt zich dan ook vanaf de brugklas op deze gebieden.

Daarnaast is het al beschreven 'zijnsluit' van hoogbegaafde leerlingen niet bij elke docent of mentor bekend. Het kan de leerling lucht geven te spreken met iemand die oog en oor heeft voor deze gevoelens die onder andere raken aan rechtvaardigheid en de (zelf)kritische houding van de leerling.

Uiteraard staan ook schoolprestaties en voldoende uitdagende les- en leerstof centraal in de begeleiding. Mocht blijken dat aanpassingen nodig zijn in het curriculum dan is in principe erg veel mogelijk. Hieronder de mogelijkheden:

- a. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om voor hetzelfde vak verdieping of verrijking te vinden;
- b. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om aan een ander vak te werken;
- c. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om aan een eigen project te werken in het TOM-lokaal;
- d. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om aan een vorm van pre-university te werken;
- e. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om aan een extern project te werken;
- f. binnen de les wordt de leerstof gecompact en ontstaat tijd om een stage te lopen;
- g. versnelling vindt plaats voor een vak, zodat dit vak eerder wordt afgesloten;
- h. versnelling vindt plaats door een jaarlaag over te slaan.

5.3 Beleidskeuzes curriculum

5.3.1. TOM-lokaal

Zoals eerder al genoemd, is de talentbegeleiding sinds dit schooljaar niet meer gericht op een klas uit de drie jaarlagen in de onderbouw, maar beslaat die elke klas in havo/vwo van elke jaarlaag.

Het TOM-lokaal geeft MHB-leerlingen de gelegenheid om aan een eigen project te werken. Het belangrijkste uitgangspunt van dit project is aan welk leerdoel de leerling zelf wil werken. Net als in een reguliere les wordt ook in het TOM-lokaal geleerd. De leerdoel bepaalt echter zelf dit leerdoel.

De leerling wordt hierbij geholpen door de te nemen denkstappen, beschreven in Schreuders (2019). Door deze denkstappen in het TOM-lokaal consequent te laten zetten, neemt de leerling deze vaardigheid in denken ook mee naar de andere vakken.

Naast werken aan een eigen project worden vanaf het schooljaar 2020/2021 ook gezamenlijke/klassikale activiteiten ondernomen. Deze zijn gericht op het ontwikkelen van leer- en denkstrategieën (zie bijlage zoveel), zodat deze ook kunnen worden ingezet bij reguliere vakken.

In het TOM-lokaal komen de leerlingen gelijkgestemden tegen. Waar ze in hun reguliere klas nog wel eens tegen 'anders zijn' aanlopen, kunnen ze dat hier loslaten. De docenten die de TOM-uren begeleiden, hebben kennis van hoogbegaafdheid en voelen zich betrokken bij de MHB-leerlingen.

Omdat er binnen de school nu nog diverse docenten zijn die differentiatie binnen hun lessen ingewikkeld vinden, is er met het TOM-lokaal een snelle mogelijkheid om niet meer van die docenten afhankelijk te zijn. De leerling krijgt de stof gecompact aangereikt en slaat een of meer lessen over om zijn tijd op eigen wijze in te vullen in het TOM-lokaal. Zodoende hoeft de docent zich in zijn lessen niet direct te bekommeren om de niet meer urgente differentiatie.

5.3.2 Begeleiding buiten het TOM-lokaal

In het eerste jaar dat we met TOM-uren werkten bleek dat twee groepen leerlingen binnenkwamen:

- de leerling die na drie lessen intensief begeleid te zijn in de opstart van zijn project, op goede wijze zelfstandig uit de voeten kan. De docent fungeert vervolgens als coach en vraagbaak.
- De leerling die gebaat is bij een wekenlange intensieve 1-op-1-begeleiding.

Door de intensiteit van de begeleiding en de parallelle aanwezigheid van de andere leerlingen schoot de aandacht voor de groep die zelfstandig aan het werk was, te kort. Ook leerlingen die een grote mate van zelfstandigheid vertonen hebben behoefte aan coaching. Daarom scheidten we vanaf schooljaar 2020/2021 het TOM-uur van het begeleidingsuur. In het TOM-uur wordt aan projecten gewerkt; in het begeleidingsuur wordt gesproken met de leerling en intensief gewerkt aan hetgeen nodig is.

Er ontstaat dan tevens een verschil tussen een TOM-docent en een leerlingbegeleider of talentbegeleider. Een TOM-docent is primair verantwoordelijk voor de organisatie, administratie en begeleiding van leerlingen die aan zelfgekozen projecten werken, terwijl de begeleider op sociaal, emotioneel en executief gebied verantwoordelijk is voor de individueel te begeleiden leerling. De begeleiding van de individuele leerling vindt ook niet plaats in het TOM-lokaal, maar bij voorkeur in een vaste spreekkamer op afspraak.

De twee talentbegeleiders (een voor onderbouw, een voor bovenbouw) zullen in eerste instantie de begeleiding van de individuele leerling doen. Nadat er meerdere collega's de opleiding tot Talentbegeleider hebben afgerond, zal er een verdere verdeling plaats kunnen vinden over de leerlingen. De executief coaches kunnen worden ingezet om leerlingen op weg te helpen met bijvoorbeeld hun plannen/organiseren.

De intensieve individuele begeleiding van leerlingen hoeft niet te allen tijden een heel jaar plaats te vinden. Sommige leerlingen hebben voldoende aan een maandelijks contact, terwijl andere leerlingen na een intensieve begeleiding van bijvoorbeeld 3 maanden verder begeleid kunnen worden door één van de docenten die de cursus actief executief heeft gevolgd. Het is ook niet ondenkbeeldig dat een leerling het advies van de talentbegeleider krijgt om tijdens het TOM-uur aan een zelfgekozen project te gaan werken. Ook kan de begeleiding van de leerlingen die op weg zijn geholpen, worden overgenomen door een executief coach. Alleen de leerlingen met de hoogste complexiteit in de uitvoering van hun schoolse taken of grote emotionele problemen blijven bij de talentbegeleider.

Het uitgangspunt in de gesprekken met de talentbegeleider zijn de antwoorden die de leerling geeft op vragen als: wat is jouw leerdoel/waaraan wil je werken/waarom ben je hier? Zodoende wordt gewerkt aan waar de leerling gemotiveerd voor is.

5.3.3. Flexrooster

Vanaf september 2020 treedt op het Walburg College het flexrooster in werking. Dit schept nog meer mogelijkheden voor de MHB-leerlingen.

Het flexrooster is gericht op een beperkt aantal kern-uren met daaromheen flexuren. Tijdens een aantal kern-uren is het TOM-lokaal open, zodat de MHB-leerlingen hierheen kunnen wanneer ze de kern-uren willen overslaan.

De flexuren worden door de reguliere vaklessen ingevuld en daar komen leerlingen (verplicht of niet) naartoe om bijvoorbeeld extra uitleg te krijgen. In de flexuren worden ook verdiepings- en verrijkingslessen aangeboden (leesclubs, debatteren, schoolkrant, olympiades, denklessen) en vakken als sport, drama, muziek en cursussen als mindfulness.

Uit de nulmeting bleek dat vanuit de leerlingen een sterke behoefte bestaat aan niet-cognitieve verrijking. Door de invulling van de flexuren zetten we een eerste stap om in deze behoefte te voorzien.

5.4 Leerlijnen onderwijsbeleid

De leerlijnen en leerdoelen van de aangeboden vakken zijn meestal examengericht. De leerstof in de examenklas is als uitgangspunt genomen en vandaaruit wordt er teruggebouwd naar de brugklas. Zo wordt bepaald welke leerstof in welk leerjaar behandeld moet zijn.

Omdat dit veelal de richting is binnen de school, schept het mogelijkheden voor de 'sterke' MHB-leerling om een eigen richting te kiezen. Voldoet hij op overtuigende wijze aan de norm van een vaardigheid in een leerjaar, dan kan hij vervolgens verdiepen en/of verrijken.

Eerder is gedacht om per vak per jaarlaag twee verschillende leerlijnen te schrijven:

- een voor de reguliere leerlijn, die leidt naar een succesvol eindexamenjaar;
- een voor de MHB-leerling, waarin de leer- en lesstof gecompect is, waardoor er een vrij ruimte ontstaat die de leerling op zijn eigen wijze kan invullen.

Nu het flexrooster wordt ingevoerd is bovenstaand idee op de lange baan geschoven, zodat nu eerst de invulling van de kern- en flexuren alle aandacht kan krijgen. Ook hiervan profiteren de MHB-leerlingen.

5.5 Leerdoelen

Veel MHB-leerlijnen lopen op korte of lange termijn aan tegen een gebrek aan metacognitie en andere executieve functies. Daarom wordt door de talentbegeleiders vanaf de brugklas hier vooral op ingezet. Het ontwikkelen van deze vaardigheden is een belangrijke rode draad door het MHB-beleid, zodat de leerlingen bij het behalen van hun diploma ook de volgende stap kunnen zetten: als student zelfstandig functioneren aan een vervolgopleiding.

Deze rode draad komt naar voren in het TOM-lokaal, maar zeker ook in de begeleidingsgesprekken. De aanpak van Ton Schreuders (2019) met zijn SpiekWijzer en van Marcel Veenman (De aanpak van een taak) zijn de handvatten die ingezet worden om de leerlingen hun metacognitie aan te leren. Naast deze 'cognitieve' begeleiding is er, zoals eerder benoemd, veel oog voor het welzijn/het zijnsluit van de leerling.

De projecten waar de leerlingen in het TOM-lokaal aan werken, worden met een schriftelijk rapport beoordeeld. De nadruk hiervan ligt op het proces, omdat de leerling hiervan het meeste opsteekt in zijn vervolgonderwijs. Bij aanvang van het project heeft de leerling zijn eigen leerdoelen geformuleerd, bedacht waar hij tegenaan kan lopen, waar hij nog meer te leren heeft en dat wordt dus meegenomen in de beoordeling. Niet het eindproduct, maar de weg ernaartoe is in deze beoordeling dus van de meeste waarde.

5.6 Methodes, materialen en activiteiten

5.6.1. Algemeen

De MHB-leerlingen hebben binnen de lessen de methodes tot hun beschikking, waarin plus- of steropdrachten gemaakt worden. Daarnaast hebben diverse docenten hun eigen verrijkingsopdrachten, waar in overleg met de leerling uit geput wordt.

5.6.2. TOM-lokaal

Het TOM-lokaal is een lokaal waar voor biologie proeven gedaan kunnen worden. Dit gebeurt slechts af en toe gebruikt zodat er dit schooljaar negen TOM-uren gedraaid konden worden. Komend schooljaar zal dit aantal fors worden uitgebreid, omdat het lokaal beschikbaar komt tijdens alle kern-uren.

De leerlingen hebben hun eigen iPads bij zich die zij in dit lokaal kunnen gebruiken. Verdere activiteiten en mogelijkheden binnen of buiten dit lokaal zijn:

- denklessen, die vanaf komend schooljaar worden aangeboden en die we hebben ingekocht bij het Theresia Lyceum in Tilburg;
- onder leiding van een amanuensis (en eventueel een docent) kunnen leerlingen (eigen) praktijkopdrachten uitvoeren voor biologie, scheikunde en natuurkunde;
- in het lokaal liggen naslagwerken op diverse gebieden, breinbrekers en spellen;
- kookmogelijkheden zijn er in de keuken van het theater voor leerlingen die in hun project deze kant op willen;
- de bibliotheek is open onder schooltijd en is gevestigd in hetzelfde pand als ons schoolgebouw;
- het theater maakt deel uit van ons schoolgebouw.

5.6.3. Materialen voor de begeleiding

In de gesprekken met de leerlingen maken de talentbegeleiders gebruik van de volgende materialen:

- De SpiekWijzer;
- Agenda- en studeerplanner (Schreuders, 2020)
- De SLO-placemats;
- De Rubrics, gericht op het welzijn en de executieve vaardigheden van de leerling (Kok, 2019);
- 'De aanpak van een taak', door Marcel Veenman;
- Formulier 'Executieve vaardigheden';
- Materialen uit de cursus Actief Executief, zoals de complex figure;
- Materiaal van Platform Mindset, zoals de groeikaarten;

5.6.4 Activiteiten

De volgende activiteiten worden georganiseerd voor de MHB-leerlingen:

- Voor elke leerling geldt dat in de bovenbouw extra vakken kunnen worden gevolgd en hierin kan ook examen worden gedaan;
- de MHB-leerlingen kunnen deelnemen aan de jaarlijkse Leerlingenconferentie van de BPS;
- in klas 2 nemen MHB-leerlingen deel aan het Erasmus-project, waar zij onderzoek doen naar de vrije wil onder leiding van een EUR-student;
- MHB-leerlingen zijn tweewekelijks welkom in het TOM-café;
- waar mogelijk laten we leerlingen deelnemen aan externe projecten.

Vanuit de vaksecties zijn er de volgende mogelijkheden/activiteiten:

Frans

- het DELF-netwerk;
- bovenbouwleerlingen kunnen op B1- of B2-niveau hun opleiding afronden;
- het Concours Vision d'Europe dat wordt uitgeschreven door de Alliance Française Nederland. Leerlingen schrijven een opstel in het Frans over een onderwerp gerelateerd aan Europa;
- de Prix du Jeune Lecteur: een prijswinnende roman wordt gelezen, waar ook een opstelwedstrijd aan vastzit.

Engels

- In jaren 1-2-3 wordt een Junior Speaking Contest voor TTO-leerlingen georganiseerd, een wedstrijd spreken in het openbaar. In jaren 2 en 3 wordt ook deelgenomen aan regionale wedstrijden, mogelijk leidend tot een landelijke finale.
- Cambridge-lessen worden aangeboden aan bovenbouwleerlingen die een extra uitdaging willen voor Engels. Door te slagen voor dit examen ontvangen leerlingen een internationaal erkend certificaat voor het behaalde niveau van hun Engels. Dit kan met name helpen bij toetreding tot internationale vervolgoopleidingen, denk aan International Business, University College Utrecht, Roosevelt Academy etc.
- IB English Language and Literature is een keuzevak voor VWO-leerlingen die drie jaar TTO-opleiding achter de rug hebben en in de bovenbouw hun Engels op

hoog niveau willen blijven volgen. Dit keuzevak start in jaar 4 pre-IB. Deze pre-IB klas is ook toegankelijk voor niet-TTO leerlingen met excellente vaardigheden voor Engels.

- In het verleden is deelgenomen aan Engelstalige debatterwedstrijden, waarin IB-leerlingen deelnamen. Er is het voornemen dit opnieuw leven in te blazen.
- Diverse TTO-havo-leerlingen doen versneld examen.

Nederlands

- Maandelijks komt de debatclub bijeen. Daarnaast wordt deelgenomen aan diverse debatwedstrijden.
- Deelname aan het Max Havelaar Toesprakentoernooi 2019 van de Universiteit Leiden.
- Jaarlijkse deelname aan de Inktaap, zodat de leerling een oordeel kan vellen over de genomineerde boeken voor de jongerenliteratuurprijs.

Wiskunde

- Wiskunde D wordt aangeboden als plustraject;
- Kangoeroe- en Beverwedstrijden;

Geschiedenis:

Leerlingen kunnen gebruik maken van de schatkist zitten vaardigheden-, herhalings- en verrijkingsopdrachten. Een leerling kan ook met een eigen voorstel komen.

Aardrijkskunde

Ieder jaar wordt de AK Olympiade afgenomen.

5.7 Week-dagindeling

Het flexuur en daarmee het rooster voor het TOM-lokaal ziet er als volgt uit:

1 ^e uur	flexuur van 40 minuten
2 ^e uur	kern-uur van 80 minuten
3 ^e uur	kern-uur van 80 minuten
4 ^e uur	kern-uur van 80 minuten
5 ^e uur	flexuur van 40 minuten
6 ^e uur	flexuur van 40 minuten

Gedurende de kern-uren is het TOM-lokaal geopend.

Tijdens de flexuren kunnen de leerlingen deelnemen aan de aangeboden ondersteunings-, verrijkings- of verdiepingsstof.

5.8 Administratie

5.8.1. Aanmelding

De volgende route wordt gevolgd:

- de (ouders van de) MHB-leerling hebben het HB-aanmeldingsformulier ingevuld bij de aanmelding;
- de zorgcoördinator meldt de MHB-leerling bij de coördinator talentbegeleiding;
- zij hebben een overdrachtsgesprek;
- de leerling wordt opgenomen in de MHB-leerlingenlijst en wordt met ouders uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek met coördinator talentbegeleider en de talentbegeleider onderbouw.

- bijzonderheden die uit het kennismakingsgesprek komen, worden besproken met zorgcoördinator en mentor en vermeld in Magister.

5.8.1.1 Aanne

Voor de aanname van een leerling als hoogbegaafde leerlinge hanteren we de volgende afspraken:

- Als PO een hb-advies geeft, zonder harde data (iq-test), moet dit advies onderbouwd zijn door een leerkracht en IB'er van de aanleverende school;
- PO-adviezen moeten feitelijk onderbouwd zijn. Het leerlingvolgsysteem (LVS) speelt hierin een cruciale rol;
- PO kan antwoord geven op vragen als: wat is de reden van ondersteuning of uitdaging, wat is ingezet voor de leerling, welke ondersteuning/uitdaging heeft gewerkt, welke niet?
- In het geval er geen harde data zijn en het PO stelt dat het kind geen hb'er is, is dat voor ons leidend. En niet het oordeel van de ouders; In dit geval zal de mentor de gesprekken met de leerling hebben. Daarbij houdt de mentor uiteraard wel rekening met het oordeel van de ouders. De talentbegeleider blijft op de achtergrond en voert in eerste instantie dus geen gesprekken met deze leerlingen;
- Een hb'er hoeft niet principieel een vwo-advies te hebben. Als blijkt dat bepaalde vaardigheden niet aanwezig zijn, kan door het PO een ander advies gegeven zijn. Dit advies is voor onze school leidend;
- Ouders hebben het HB-aanmeldingsformulier ingevuld;
- De aanleverende school heeft het MHB-overdrachtsformulier ingevuld;
- Op basis van deze beide formulieren wordt een afspraak voor een kennismakingsgesprek gemaakt.
- In het kennismakingsgesprek moeten de verwachtingen vanuit school en vanuit school uitgesproken worden. Daarbij moet ook duidelijk gemaakt worden aan welke verwachtingen de school niet kan voldoen. De rol van de ouders moet ook benadrukt worden. Begeleiding vanuit school werkt alleen als ook ouders hun bijdrage leveren.

5.8.2. Begeleiding

De talentbegeleider communiceert via Magister noodzakelijke informatie die uit de leerlinggesprekken naar voren komt. Zo nodig wordt de mentor, de leerlingcoördinator en het docententeam via de mail geïnformeerd. Ook deze mail wordt in Magister geplaatst. Elke mail over een MHB-leerling wordt ge-cc'd aan de zorg-coördinator en leerlingcoördinator, omdat elke MHB-leerling per definitie een zorgleerling is.

5.8.3. TOM-lokaal

5.8.3.1 Communicatie TOM-uur

In Teams worden de volgende zaken bijgehouden:

1. TOM-rooster, zodat voor elke TOM-docent, betrokken mentor, leerlingcoördinator en zorgcoördinator duidelijk is welke leerlingen op welke uren aanwezig zijn;
2. Per leerling wordt een map aangemaakt, waarin belangrijke informatie wordt gedeeld betreffende TOM: reden voor TOM, interesses, executieve zwaktes. Zo is iedere TOM-docent op de hoogte.

3. TOM-overleggen vinden in principe op school plaats, maar dit kan ook via Teams;
4. Notulen van TOM-overleggen.

De directeur ontvangt de notulen van de TOM-overleggen via de mail.

TOM-leerlingen hebben zelf een kartonnen map. Hierin staan de denkstappen die leiden naar het bedachte project. Daarnaast houden zij in de map zelf een logboek bij waarin zij de stappen noteren, die in elk uur gezet zijn.

In Magister wordt voor elke leerling een notitie gemaakt, waarin opgenomen is: TOM-leerling, leerdoelen, notities uit evaluatiemomenten.

5.8.3.2 Aanwezigheidsregistratie

De talentbegeleider geeft aan de coördinator talentbegeleiding door dat de leerling een of meer uren in het lokaal actief zijn, zodat dit geadmistreerd wordt. Ook licht de talentbegeleider de dienstdoende TOM-docenten in dat ze deze leerlingen kunnen verwachten en de team-assistent, die de absentie in de reguliere les verwerkt in Magister.

De aanwezigheid van de leerling houdt de TOM-docent bij. Mocht een leerling er niet zijn, dan neemt deze docent contact met op met de team-assistent. Mogelijk is er een geoorloofde reden. Anders neemt de TOM-docent contact op met leerling en talentbegeleider. De talentbegeleider zal bij ongeoorloofd verzuim een dringend gesprek hebben met de leerling. Bij herhaaldelijk verzuim zal de toegang tot het TOM-lokaal verder ontzegd worden.

5.8.4 Ondersteuningsteam (OT)

De leerlingcoördinator of talentbegeleider meldt een leerling aan middels toestemmingsformulier en aanmeldformulier aan bij OT. De door leerling en ouders ondertekende documenten worden in Magister onder 'OT-notities' gezet. Daarna de leerling door de talentbegeleider in Trello geplaatst, zodat de bespreking in het OT kan plaatsvinden.

Zodra een leerling onder het OT valt, worden de beslissingen rondom deze leerling door het OT genomen. Dit om schaduwroutes te voorkomen en om trajecten eenduidig met elkaar af te stemmen.

De route kan ook andersom: vanuit het OT kan een leerling worden aangemeld bij de talentbegeleider.

5.8.5 Ouders

De talentbegeleider vermeldt het contact met de ouder(s) van de leerling in Magister en stemt de gemaakte afspraken af met de mentor. Deze worden ook in magister vermeld. Oudergesprekken worden gevoerd door talentbegeleider en mentor. De leerlingcoördinator wordt via de mail op de hoogte gesteld van de gemaakte afspraken. Zo nodig wordt het gehele docententeam ook hierover gemaild.

5.9. Overdracht doorgaande leerlijn

De talentbegeleider heeft bij aanvang van het schooljaar overleg met de nieuwe mentor van de leerling. Bij de overgang van onder- naar bovenbouw dragen beide talentbegeleiders zorg voor een gedegen overdracht. In het tweewekelijkse overleg tussen de talentbegeleiders worden naast beleidszaken ook de leerlingen besproken. Hierin wordt dus ook besproken op welke wijze de leerlingen al dan niet vorderingen maken en of er een andere koers gekozen dient te worden.

De talentbegeleider is aanwezig bij de voorbespreking van de cijfervergadering, die afdelingsleider en mentor hebben.

6. Planning en financieel beleid

6.1 Tijdsplan

Dit beleidsplan is een document dat voor de komende vier jaar is geschreven. Hieronder worden de doelen per schooljaar aangegeven.

- elke MHB-leerling is in beeld;
- de MHB-leerling, die het nodig heeft en gemotiveerd is, kan in aanmerking komen voor maatwerk;
- de onderpresterende MHB-leerling krijgt, zo nodig, gerichte begeleiding op metacognitie, zodat zijn prestaties verbeteren;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich;
- een toename van het MHB-leerlingenaantal;
- de TOM-leerlingenraad spreekt zich steeds meer tevreden uit over het beleid;
- de Denktank van ouders spreekt zich steeds meer tevreden uit over het beleid;
- volwaardig lidmaatschap van de Vereniging BPS en dit behouden.

Om deze doelen te behalen is onderstaande nodig:

- docenten hebben kennis van meer- en hoogbegaafdheid, zodat zij de verschillen tussen MHB-leerlingen en reguliere leerlingen begrijpen;
- docenten zijn getraind in het signaleren van MHB-leerlingen;
- er is minimaal tweemaal per jaar overleg met aanleverende PO-scholen;
- contacten met bedrijfsleven zijn gelegd, zodat leerlingen hier terecht kunnen voor projecten, stages en coaching;
- contacten met universiteiten en hogescholen leveren op dat plusprogramma's worden gevolgd;
- de TOM-leerlingenraad komt viermaal per schooljaar bijeen;
- de Denktankouders komen driemaal per schooljaar samen.

6.1.1 Schooljaar 2020/2021

De doelen voor dit schooljaar zijn:

Leerlinggericht

- Alle als MHB-bekendstaande leerlingen hebben met regelmaat een gesprek met hun talentbegeleider;
- de MHB-leerlingenraad is opgericht;
- het TOM-café is een bekend fenomeen, waar MHB-leerlingen en docenten elkaar treffen
- de leerlingen nemen tweemaal aan de MHB-enquête deel;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich, mogelijk door de geboden ondersteuning of uitdaging;

Docentgericht

- Het docententeam is bekend met de zorgstructuur rondom MHB-leerlingen;
- Het gehele docententeam is door lezingen bekend met TOM, met kenmerken van hoogbegaafdheid, kent manieren om MHB-leerlingen te signaleren;
- Het aantal MHB-leerlingen groeit door de signalering van docenten;
- Magister en Teams wordt consequent bijgehouden en gebruikt als informatiebron;
- Voor ouders en docenten is een lezing van Het Talentlab georganiseerd.

Schoolgericht:

- Een collega volgt de Opleiding Talentbegeleider;
- Met de genoemde scholen uit het PO is tweemaal gesproken: eenmaal aldaar, eenmaal op onze school.
- Het oordeel van de Vereniging BPS over onze school is positief en daarmee ontvangen we het volwaardige lidmaatschap;
- Via externe communicatie is TOM op het Walburg College in Zwijndrecht en omgeving een bekender fenomeen geworden;
- De website is bijgewerkt.

Oudergericht

- De Denktank van MHB-ouders komt driemaal bijeen.
- Alle MHB-ouders kennen de Denktank en worden zo nodig ook geïnformeerd door de leden van de Denktank.
- Voor ouders en docenten is een lezing van Het Talentenlab georganiseerd;

6.1.2 Schooljaar 2021/2022

De doelen voor dit schooljaar zijn:

Leerlinggericht

- Er is een toename aan aanmeldingen van MHB-leerlingen merkbaar;
- Uit de MHB-leerlingen-enquêtes blijken positievere resultaten dan uit de nulmeting van vorig jaar;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich, mogelijk door de geboden ondersteuning of uitdaging;

Docentgericht:

- Een collega volgt de Opleiding Talentbegeleider;
- Het gehele docententeam woont twee lezingen over hoogbegaafdheid / talentbegeleiding bij;
- Het docententeam heeft handvatten om potentiële MHB-leerlingen te signaleren, zodat het daadwerkelijk zelf deze leerlingen signaleert en dit doorgeeft aan de talentbegeleiders;
- Het draagvlak onder het docententeam ten aanzien van het MHB-beleid vergroot;

Schoolgericht:

- Er is een toename aan aanmeldingen van MHB-leerlingen merkbaar;
- De contacten met het hoger en universitair onderwijs zijn gelegd, waardoor leerlingen de gelegenheid hebben daar al onderwijs te volgen;
- De PO-scholen kennen TOM;
- Tweemaal per jaar is er een gesprek met de diverse PO-scholen, zodat we van elkaar weten wat er binnen de scholen gebeurt. Ook worden leerlingen besproken die van aanleverende scholen komen;
- de website is up-to-date.

Oudergericht

- De Denktank van MHB-ouders komt driemaal bijeen.
- Alle MHB-ouders kennen de Denktank en worden zo nodig ook geïnformeerd door de leden van de Denktank.

- Voor ouders en docenten is een lezing georganiseerd;

6.1.3. Schooljaar 2022/2023

De doelen voor dit schooljaar zijn:

Leerlinggericht

- Uit de MHB-leerlingenenquêtes blijken positievere resultaten dan uit de nulmeting van vorig jaar;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich, mogelijk door de geboden ondersteuning of uitdaging;

Docentgericht:

- Een collega volgt de Opleiding Talentbegeleider;
- het gehele docententeam woont twee lezingen over hoogbegaafdheid / talentbegeleiding bij;

Schoolgericht:

- Er is een toename aan aanmeldingen van MHB-leerlingen merkbaar;
- De contacten met het hoger en universitair onderwijs zijn verder aangehaald, waardoor leerlingen de gelegenheid hebben daar al onderwijs te volgen;
- Tweemaal per jaar is er een gesprek met de diverse PO-scholen, zodat we van elkaar weten wat er binnen de scholen gebeurt. Ook worden leerlingen besproken die van aanleverende scholen komen.
- de website is up-to-date.

Oudergericht

- De Denktank van MHB-ouders komt driemaal bijeen.
- Alle MHB-ouders kennen de Denktank en worden zo nodig ook geïnformeerd door de leden van de Denktank.
- Voor ouders en docenten is een lezing georganiseerd;

6.1.4. Schooljaar 2023/2024

De doelen voor dit schooljaar zijn:

Leerlinggericht

- Er is een toename aan aanmeldingen van MHB-leerlingen merkbaar;
- Uit de MHB-leerlingenenquêtes blijken positievere resultaten dan uit de nulmeting van vorig jaar;
- de resultaten van de MHB-leerlingen verbeteren zich, mogelijk door de geboden ondersteuning of uitdaging;

Docentgericht:

- Een collega volgt de Opleiding Talentbegeleider;
- Het gehele docententeam woont twee lezingen over hoogbegaafdheid / talentbegeleiding bij;
- Het draagvlak onder het docententeam ten aanzien van het MHB-beleid vergroot;

Schoolgericht:

- Er is een toename aan aanmeldingen van MHB-leerlingen merkbaar;
- De contacten met het hoger en universitair onderwijs zijn verder aangehaald, waardoor leerlingen de gelegenheid hebben daar al onderwijs te volgen;
- Tweemaal per jaar is er een gesprek met de diverse PO-scholen, zodat we van elkaar weten wat er binnen de scholen gebeurt. Ook worden leerlingen besproken die van aanleverende scholen komen.

Oudergericht

- De Denktank van MHB-ouders komt driemaal bijeen.
- Alle MHB-ouders kennen de Denktank en worden zo nodig ook geïnformeerd door de leden van de Denktank.
- Voor ouders en docenten is een lezing georganiseerd;

6.2 Activiteitenplanning:

Kennisoverdracht aan collega's

september 2020

- lezing over hoogbegaafdheid/intelligentie, zijnsluit/cognitieve honger/leerkuil → wat heeft een HB'er nodig?, signaleren, uitleg TOM

januari:

- lezing hoogbegaafdheid

juni:

- bijeenkomst: wat heeft dit jaar opgebracht, wat is volgend schooljaar nodig?

Lezing voor collega's en ouders

oktober: lezing door *Het Talentenlab* over mindset

Website:

zomer 2020: website is up-to-date

Contacten met PO

september:

- telefonisch contact met de aanleverende scholen De Tuimelaar, De Toermalijn, Tandem, De Dolfijn, De Twee Wieken (Zwijndrecht) en De Tweestroom, De Meander, Willem de Zwijgerschool, De Watervlinder, SOL (Hendrik-Ildo-Ambacht) en De Bavinck (Dordrecht), De Bever (Dordrecht)
Doel: uitleg van het beleid en een uitnodiging bij ons te komen in oktober.

oktober:

- ontvangst van diverse scholen door coördinator talentbegeleiding en afdelingsleider, waarbij onder andere het MHB-overdrachtsformulier wordt besproken.

januari:

- bezoek aan de basisscholen door coördinator talentbegeleiding en afdelingsleider.

MHB-leerlingenraad

- in september worden leerlingen aangeschreven om deel te nemen aan de raad
- oktober eerste overleg
- daarna iedere twee maanden bijeenkomst
- de notulen van de raad worden met het docententeam gedeeld.

Denklessen:

- start in september

Denktank ouders:

- in september, februari en juni bijeenkomsten.

Contacten universiteiten

vóór de kerstvakantie is dit met EUR, TU Delft en Universiteit Leiden gedaan

EUR-project klas 2:

- oktober: inventarisatie welke leerlingen willen deelnemen
- november: start project

BPS Leerlingenconferentie

- oktober: inventarisatie welke leerlingen willen deelnemen
- november: conferentie

TOM-café

- in september starten we met een eerste café.

Leerlingen

- workshop Marcel Veenman als mogelijkheid

6.3. Begroting

- Vanuit SWV kunnen we jaarlijks 1300 euro besteden aan boeken, spellen en interieur voor het TOM-lokaal.
- Verder zijn er geen extra kosten.
- De Opleiding Talentbegeleider wordt bekostigd uit de post 'Scholing'.
- De BPS-leerlingenconferentie bekostigen de leerlingen zelf. School vergoedt de reiskosten. (Met het schoolbusje en een personenauto zijn deze laag.)

7 Voortgang en borging

7.1 Communicatie

7.1.1 Intake bij aanmelding

Bij het aanmeldformulier voor de school kan de leerling ook het aanmeldformulier voor 'Talentbegeleiding' invullen. Dit aanmeldformulier is bedoeld voor leerlingen, die als 'hoogbegaafd' zijn getest of in het po plusklassen hebben gevolgd.

De zorgcoördinator screent de aanmeldingen en de aangemelde leerlingen voeren een kennismakingsgesprek met de coördinator Talentbegeleiding en de Talentbegeleider Onderbouw.

Na het kennismakingsgesprek overlegt de talentbegeleider of een verder gesprek met de zorgcoördinator nodig is. De ontvangen informatie wordt in Magister gezet. De coördinator Talentbegeleiding bespreekt de ingetakete leerlingen met de talentbegeleider onderbouw. Deze talentbegeleider heeft in de eerste drie schoolweken een eerste kennismakingsgesprek met de nieuwe leerling.

7.1.2 Communicatie begeleiding

De talentbegeleider heeft de leerlingen in beeld en heeft naar urgentie gesprekken met de leerlingen. Uit die gesprekken kunnen vier mogelijkheden vloeien:

1. het gaat prima met de leerling. Er worden geen problemen ervaren qua onderpresteren, qua uitdaging of qua welzijn;
2. de leerling mist uitdaging in een of meer lessen;
3. de leerling blijkt een onderpresteerder;
4. de leerling blijkt executief zwak;
5. de leerling kampt met sociaal-emotionele problematiek.

De talentbegeleider kan in voorkomende gevallen de volgende stappen zetten:
ad 1. een vervolgspraak die een langere periode (4-6 weken) behelst;

ad 2. talentbegeleider licht de mentor en de betreffende docenten in. Hij besluit op basis van de informatie van deze collega's tot de stap richting TOM-uur, een andere vorm van uitdaging of een andere invulling aan het gevoel van uitdagingstekort. De leerling wordt uiteraard betrokken bij deze keuze. De talentbegeleider licht hierover ook de ouders van de leerling in.

De mentor communiceert met de betrokkenen wat de keuze is geworden: ouders, docententeam, TOM-docenten, coördinator Talentbegeleiding, zorgcoördinator, leerlingcoördinator, schoolleiding. Hiervan wordt in magister een notitie gemaakt. Bij deelname aan TOM-uur maakt de talentbegeleider een map aan in Teams over deze leerling. Bij een versnelling van het onderwijsprogramma stelt de mentor inspraak met de talentbegeleider een leercontract op. Dit gebeurt in overleg met het zorgteam en de afdelingsleider.

ad 3. talentbegeleider meldt de leerling aan bij het OT. Hier wordt de leerling besproken zodat een keuze gemaakt wordt om begeleiding verder op te schalen: dan wel via TOM-uren, via intensievere begeleiding/gesprekken of externe begeleiding. Bij deelname aan TOM-uur maakt de talentbegeleider een map aan in Teams over deze leerling.

ad 4. talentbegeleider begeleidt leerling op executieve vaardigheden en communiceert hierover met mentor, zorgcoördinator, leerlingcoördinator,

schoolleiding en ouders. Mogelijk dat deelname aan het TOM-uur deel is van deze begeleiding. Bij deelname aan TOM-uur maakt de talentbegeleider een map aan in Teams over deze leerling.

ad 5. talentbegeleider overlegt met zorgcoördinator of bespreking in het OT nodig is om leerling verder te begeleiden.

7.1.3 Communicatie talentbegeleiders en coördinator Talentbegeleiding

Vooralsnog is de coördinator Talentbegeleiding en talentbegeleider bovenbouw dezelfde persoon. Hij, Jim Ponsioen, onderhoudt wekelijks contact met de talentbegeleider onderbouw, Ton Schreuders. Beleidszaken, TOM-uren en leerlingen worden komen hierbij aan de orde. De in het overleg opgestelde actiepunten worden in het volgende overleg geëvalueerd en zo nodig opnieuw op de agenda gezet.

7.1.4 Communicatie mentor

Er is wederzijds initiatief van de talentbegeleider en mentor tot communicatie over de voortgang van de leerling.

7.1.5 Communicatie TOM

Uit de evaluatie van het eerste schooljaar waarin we met het TOM-uur draaiden, kwam duidelijk naar voren dat het aan de communicatie heeft geschort. Een poging om via Teams te communiceren strandde. Nu de gehele school door de lockdown volledig is ingevoerd in Teams, wordt dit ook het communicatiemedium voor TOM. In Teams worden de volgende zaken bijgehouden:

- TOM-rooster, zodat voor elke TOM-docent, betrokken mentor en zorgcoördinator duidelijk is welke leerlingen op welke uren aanwezig zijn;
- Per leerling wordt een map aangemaakt, waarin belangrijke informatie wordt gedeeld betreffende TOM: reden voor TOM, interesses, executieve zwaktes. Zo is iedere TOM-docent op de hoogte.
- TOM-overleggen vinden in principe op school plaats, maar dit kan ook via Teams;
- Notulen van TOM-overleggen.

TOM-leerlingen hebben zelf een kartonnen map. Hierin staan de denkstappen die leiden naar het bedachte project. Daarnaast houden zij in de map zelf een logboek bij waarin zij de stappen noteren, die in elk uur gezet zijn.

7.1.6 Communicatie Ondersteuningsteam

Wekelijks komt het OT bijeen om leerlingen te bespreken. Via Trello worden leerlingen aangemeld om besproken te worden. De talentbegeleiders brengen zo nodig (zie 7.1.2, punt 5.) een leerling in en nemen deel aan het overleg. Wanneer het OT besluit dat een OnderwijsPerspectiefPlan (OPP) nodig is, zal de mentor dit opstellen. De talentbegeleider kan hierbij ondersteunen.

7.1.7 Communicatie directie

De coördinator Talentbegeleiding heeft tweewekelijks overleg met de directeur en de zorgcoördinator. Hierin komen vooral beleidszaken aan de orde.

7.1.8 Communicatie Vereniging BPS

De coördinator Talentbegeleiding onderhoudt de communicatie met de vereniging. Hij bezoekt de verenigingsdagen met een collega (directielid, talentbegeleider of TOM-docent), neemt deel aan de regionale netwerkbijeenkomsten en zet projecten in gang die de vereniging aanbiedt.

7.2 Monitoren en evaluatie

De talentbegeleider begeleidt de MHB-leerling op het gebied van uitdaging en mhb-gerichte ondersteuning. De mentor blijft de spin in het web rond de leerling. Zorgvuldigheid in de administratie is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat iedere betrokkene op de hoogte is van problematiek van of kansen voor de leerling. Dit geldt uiteraard op alle hierboven besproken niveaus. Wederzijdse terugkoppeling tussen mentort en talentbegeleider en comuuniceren naar leerlingcoördinator, docenten en ouders zorgt ervoor dat de leerling in beeld is bij een ieder en eventuele problematiek breed kan worden aangepakt.

Het MHB-beleid is geen vaststaand geheel. Wijzigingen gedurende een schooljaar zijn ongetwijfeld nodig om ervoor te zorgen dat praktische problemen worden opgelost. Door de feedback uit de MHB-leerlingenraad, de Denktank van MHB-ouders en hetgeen wordt ervaren door de talentbegeleiders en andere collega's wordt beleid herschreven, uitmondend in een steeds betere op-maatbegeleiding en -programma voor de leerling.

Evaluatiemomenten vinden, zoals gezegd, wekelijks plaats tijdens het overleg tussen de talentbegeleiders, tweewekelijks met de schooldirectie en maandelijks met de TOM-docenten.

Waar het leerlingen met een OPP betreft, wordt de voortgang vastgelegd in een evaluatieverslag . De mentor is betrokken bij de voortgangsgesprekken.

Tot slot zorgt de motivatie om de stap te kunnen maken van het aspirant lidmaatschap naar een volwaardig lidmaatschap van de Vereniging BPS ervoor om de blik constant op verbetering te houden.

7.3 Documentenbeheer

De diverse documenten worden als volgt beheerd:

- Magister: hierin wordt alle informatie gedeeld, betreffende voortgang, problematiek, aanpak daarvan en verandering van onderwijsprogramma van de leerling. De talentbegeleider draagt hiervoor zorg;
- Teams: hierin wordt alle informatie gedeeld, betreffende deelname aan het TOM-uur. De talentbegeleider draagt hiervoor in eerste instantie zorg. De TOM-docenten houden dit up-to-date;
- leercontracten en OPP's worden door de talentbegeleiders opgesteld en in Magister gedeeld.

8.0 Bronnen

- Gagné, F. (2010). *Motivation within the DMGT 2.0 framework*. High Ability Studies, 21, 88-89
- Kieboom, T. & Venderickx, K. (2017). *Meer dan intelligent. De vele gezichten van hoogbegaafdheid bij jongeren en volwassenen*. Tiel: Lannoo
- Monks, F.J. (1995). *Hoogbegaafde kinderen thuis en op school*. Alphen aan den Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Wilink.
- Schreuders, T. (2019). *SpiekWijzer*. Zwijndrecht.
- Schreuders, T. (2019). *Hij doet gewoon niks*. Zwijndrecht.
- Van Deelen-Meeng, L. e.a. (2013). *Slim onderwijs doe je zó. Effectief onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen*. Amersfoort: CPS.

Bijlagen

1. De ideale HB-leraar

Lesgeven aan hoogbegaafden is individueel maatwerk. Het gaat daarbij vooral om (het ontwikkelen van) een houding die wordt gekenmerkt door een aantal basiseigenschappen, die overigens niet alleen voor hoogbegaafde leerlingen gunstig zijn. De ideale HB-leraar heeft/is:

- gevoel voor humor,
- de durf en de gewoonte om verantwoord risico te nemen,
- de bereidheid om een relatie met leerlingen op te bouwen; om één van hen te zijn en om een constructieve interactie op gang te brengen (en te houden) tussen leerlingen en hun omgeving,
- de instelling om zelf levenslang te willen leren; om altijd open te staan voor nieuwe ervaringen en om gevoel te tonen voor de waarde van het 'nieuwe' in leren,
- de drang om efficiënt te willen zijn en om geen overbodig werk te willen doen; om bij elke lesactiviteit alert te zijn op: wat leren we hiervan? (Immers: *less is more!*),
- gefascineerd door het vak; in staat om die fascinatie en de onderliggende expertise over te brengen; in staat om zonder methode te werken,
- zelf in het dagelijks leven sterk op het niveau van de hogere denkvaardigheden (analyseren, synthetiseren en evalueren),
- open voor alles wat het denken prikkelt en verder brengt; specialist in het stellen van vragen en in het reageren op antwoorden,
- in staat om bewust meerdere doelen tegelijk na te streven (bijvoorbeeld vakinhoud + vaardigheden + onderliggende voorwaarden + metacognitie).

2. Mogelijkheden voor groepsgewijze invulling van het TOM-uur

1. Creatief denken

Ik verwijs graag naar het praktijkdeel van het boek “Hij doet gewoon niks” waarin een groot aantal mogelijkheden beschreven staan hoe het creatieve denken bij leerlingen gestimuleerd kan worden. De theoretische onderbouwing wordt daar tevens uitvoerig beschreven. Als voorbeeld geef ik je een mogelijkheid:

PAIRING

Een volgende niet al te moeilijke oefening. Alhoewel het soms enig creatief denken vereist om tot een “oplossing” te komen. Zeker wanneer de leerling niet voor het meest gebruikelijke gaat.

Procesbeschrijving:

1. 1 Maak twee lijsten van elk vier verschillende woorden uit de woordenlijst. Noem ze lijst A en lijst B.
2. 2 Combineer een woord uit lijst A met een woord uit lijst B.
3. 3 Combineer alle woorden uit de twee lijsten.
4. 4 Combinatie als “ze hebben dezelfde beginletter” of “ze bestaan uit hetzelfde aantal letters” is niet mogelijk.

Voorbeelden:

Lijst A: **toast** - **profeet** - **computerchip** - **staart** Lijst B: **landingsbaan** - **formule** - **lolly** - **pyramide**

Mogelijke gedachten:

..... **“toast”** en **“lolly”** kun je allebei eten.

..... **“profeet”** en **“pyramide”** komen beide uit de oudheid.

..... **“staart”** en **“landingsbaan”** hebben iets te maken met vliegtuigen. ....

“computerchip” en **“formule”** hebben een connectie met wiskunde.

Variatie:

1. 1 Bepaal twee woorden die “gepaard” moeten worden.
2. 2 Paar twee woorden uit de ene lijst met één woord uit de andere lijst.
3. 3 Maak een van de lijsten een woord langer.

2. Het creëren van nieuwe gedachtesporen

In het tweede deel van het praktijkdeel in het boek “Hij doet gewoon niks” wordt beschreven welke voordelen het heeft om leerlingen te stimuleren breder te denken dan het geijkte. Deze oefenvormen zijn al op de een of andere manier samengevat in de denkstappen die leerlingen moeten uitvoeren voordat ze met het zelfgekozen project kunnen starten. Een verdere aanscherping van het gebruik van verschillende denkttools houdt de hersenen van onze leerlingen actief. Voor de volledigheid vind je hieronder één van de 10 denkttools:

2. CAF Consider All Facts

Wanneer leerlingen een besluit moeten nemen of wanneer zij ergens aan moeten denken dan zijn er altijd veel factoren waar rekening mee gehouden moeten worden. Veel HB-leerlingen en met name die door docenten gekenmerkt worden als: "hij doet gewoon niks" reageren impulsief, beginnen ergens aan en komen tot de conclusie dat het niet lukt. Stoppen aan een begonnen leertaak komt dan vaak voor. Deze leerlingen zijn gebaat om op voorhand de verschillende factoren mee te nemen in hun besluit. Zo voorkom je dat de keuze die wellicht goed leek op het moment van het nemen van het besluit, maar later voor de leerling zwak of verkeerd bleek te zijn.

Stellingen die horen bij het trainen van deze denktool. De leerlingen moeten zoveel mogelijk factoren noemen die bij de stelling horen:

"Welke factoren zijn voor een HB-leerling van belang bij het maken van een schoolkeuze?"

"Wanneer je leraar zou zijn, welke eigenschappen zou je willen hebben om HB-leerlingen goed te kunnen begeleiden?"

"Beschrijf alle factoren die voor een HB-leerling van belang waren zodat deze terug kan kijken op een gelukke opleiding?"

"Je hebt een bedrag van € 100.000.- toegewezen gekregen om de school te vernieuwen. Welke factoren neem je in overweging?"

"Alle HB-leerlingen weten dat je met een diploma kunt gaan studeren. Toch lukt het niet altijd om dat diploma te halen dat past bij de potentie en de capaciteiten van de leerling. Welke factoren hebben een negatief effect op het te verwachte diploma?"

"Welke factoren zijn belangrijk om zelfstandig aan een leertaak te kunnen werken?" *"Welke factoren zijn van belang om je aan een planning te kunnen houden?"*

Vraag aan de leerling:

"Verzin zelf een stelling met als uitgangspunt dat alle consequenties overzien moeten worden."

Na inventarisatie van de stellingen bepaal je met de groep welke stelling het interessant is om te bediscussiëren. Daarna vraag je de leerlingen, wanneer ze alle stellingen hebben gelezen of ze nogmaals een andere stelling willen omschrijven. Tot slot bekritiseer je als groep de slechtste of beste stelling.

Na afloop van deze sessie is het van belang een discussie te starten met de volgende vragen als uitgangspunt:

1. 1 Wat vond je moeilijk om een **CAF** uit te voeren?
2. 2 Wanneer is het belangrijk om een **CAF** te gebruiken?
3. 3 Wat is het verschil tussen een **PMI** (Plus - Minus - Interesting) en een **CAF**?
4. 4 Wat gebeurt er wanneer leerlingen bepaalde factoren buiten beschouwing laten?
5. 5 Moet je alle of alleen de belangrijkste factoren meewegen in je besluit?

Welke principes liggen ten grondslag aan het uitvoeren van een CAF en hoe kun je als docent richting geven aan de discussie?

3.

1 2 3 4 5

Het uitvoeren van een **CAF** is belangrijk voor het nemen van een besluit of het maken van een plan.

Het is het beste om eerst alle factoren te overwegen en daarna de belangrijkste eruit te pikken.

Je zou aan een ander moeten vragen welke factoren je niet hebt meegenomen in je overweging.

Als je een belangrijke factor niet hebt meegenomen, dan lijkt je antwoord goed maar later blijkt deze zwak of slecht te zijn.

Als je een **CAF** voor iemand anders doet dan ben je in staat de ander te vertellen wat hij heeft vergeten.

Voordrachten van bovenbouwleerlingen of oud-leerlingen.

Een aantal van onze HB-leerlingen worstelen met vragen als nut van hun onderwijs, omgang met anderen, problemen met leren, onbegrepen voelen, niet gezien worden, etc. Leerlingen aan het eind van hun schooltijd die een begeleidingstraject hebben doorlopen en kunnen terugkijken op hun schoolloopbaan kunnen interessante inzichten geven over de toekomst van onze huidige HB-leerlingen.

4. Voordrachten van onderwijsspecialisten waaronder wijzelf.

Het kan soms verhelderend werken wanneer je leerlingen uitlegt hoe een brein functioneert, wat een mindset is, wat executieve functies zijn of waarom het onderwijs functioneert zoals het is en niet zoals het zou moeten zijn.

5. De inzet van Breinbrekers.

We moeten ervan uitgaan dat onze leerlingen uitgedaagd willen worden. Velen van hen hebben tabak van de verregaande standaardisatie in het onderwijs. Een keer wat leuks doen asjeblijft! In het boek in lokaal 207 staan hartstikke goeie Brainteasers die op individueel niveau aangeboden kunnen worden.

6. Lekker weg.

Het TOM-lokaal is voor heel veel leerlingen een heerlijk lokaal om te vertoeven. Gewoon omdat er twee luie stoelen staan, planten zijn en rust heerst. Helemaal weg uit school is nog beter. Waarom niet een keer naar “Zomerlust” om gewoon iets te gaan drinken en ouwehoeren met elkaar. Waarom niet het pontje naar Dordrecht om de dom te beklimmen, waarom niet naar het oudste huis van Nederland of het Dordrechts museum. Je omgeving bepaalt namelijk mede hoe je presteert. Een andere omgeving stimuleert.

7. TOM-Present

Aan het eind van elke periode vertellen de aanwezige leerlingen aan elkaar wat ze aan het doen zijn. Waarom ze dat doen, wat ze interessant vinden, waar ze tegenaan lopen etc. Het is een eerste aanzet om wederzijds interesse te kweken of om in gesprek te komen.

8. Spellen

Er bestaan verschillende spellen die op de een of andere manier één bepaalde executieve vaardigheid traint. Een opsomming is te veel omvattend. Kijk maar eens op:

https://www.de-dondersteen.nl/educatief/executieve-functies#/sort=p.sort_order/order=ASC/limit=15

Leerlingen zijn niet geneigd om zelf zo'n spel te pakken. Wil je een keer met een of een paar leerlingen, die met dezelfde executieve handicap worstelen, een geëigend spel spelen?

9. Gezamenlijk naar een film kijken.

Er zullen vast filmtitels en documentaires te vinden zijn die interessant zijn om aan de leerlingen te laten zien. Deze hoeven niet per definitie over hoogbegaafdheid te gaan maar moeten meer een discussie oproepen die dan tijdens het TOM-uur gevoerd kan worden. TED („Technology, Entertainment, Design”) is een uitstekend platform die als discussie startpunt kan dienen.

3. Enquête voor MHB-leerlingen

Met deze enquête willen we inzicht krijgen in hoe jij het onderwijs en de begeleiding op onze school ervaart. We hopen dat je deze enquête wilt invullen en dat jij in jouw antwoorden zo eerlijk mogelijk durft te zijn. Juist de zaken die (nog) niet goed genoeg verlopen willen we heel graag weten.

Je mag jouw naam laten weten zodat we mogelijk nog verder met jou hierover kunnen spreken, maar uiteraard mag je ook anoniem deze lijst invullen.

Naam:

Klas:

Ik blijf liever anoniem.

Jouw school

1. Hoe vind je jouw tijd op het WalburgCollege tot dusverre?
  - a. Het is prima.
  - b. Het is wel ok, maar in de lessen verveel ik mij eigenlijk te veel.
  - c. Het is wel ok, maar ik vind het best ingewikkeld om het werk voor alle vakken in orde te houden.
  - d. Het is eigenlijk niet fijn.

Hieronder kun je uitleggen hoe het komt dat je bovenstaande hebt ingevuld:
.....

2. Als je je verveelt in de les, wat zou je dan aangeboden willen krijgen?
  - a. Een compact programma voor .....
  - b. Een verdiepend programma voor.....
  - c. Ik wil graag voor ..... eerder examen doen.
  - d.

Jouw klasgenoten

3.
  - a. Ik heb prima aansluiting bij mijn klasgenoten.
  - b. Ik heb wel aansluiting bij mijn klasgenoten, maar ik zou graag willen dat dit beter ging.
  - c. Ik heb weinig aansluiting bij mijn klasgenoten, maar wel bij leerlingen van andere klassen.
  - e. Ik heb weinig aansluiting bij mijn klasgenoten.

Hieronder kun je uitleggen hoe het komt dat je bovenstaande hebt ingevuld:
.....

Jouw docenten

4. a. Ik voel me gezien en serieus genomen door het merendeel van de docenten.
- b. Ik voel me af en toe gezien en serieus genomen door het merendeel van de docenten.
- c. Ik voel me niet gezien en nite serieus genomen door het merendeel van de docenten.

Hieronder kun je uitleggen hoe het komt dat je bovenstaande hebt ingevuld:

.....

Het TOM-uur

5. a. Ik heb gebruikgemaakt van het TOM-lokaal.
- b. Ik heb geen gebruikgemaakt van het TOM-lokaal.
- c. Ik heb geen gebruikgemaakt van het TOM-lokaal en ik zou ook niet weten wat het is.
- d. Ik heb bewust geen gebruikgemaakt van TOM, omdat.....

.....

6. Als je bij 5. a. hebt ingevuld, dan is de onderstaande vraag ook voor jou:
  - a. Het TOM-uur heeft voldaan aan mijn verwachtingen.
  - b. het TOM-uur heeft mij meer gegeven dan ik had verwacht.
  - b. Van het TOM-uur had ik meer verwacht.

Hieronder kun je uitleggen hoe het komt dat je bovenstaande hebt ingevuld:

.....

Veranderingen?

7. Als komend schooljaar twee belangrijke veranderingen op onze school moeten plaatsvinden, welke twee zijn dat dan, volgens jou?

1.....

2.....

3. Veranderingen zijn helemaal niet nodig op het WalburgCollege, want het gaat nu perfect.